

Foto: Jørgen Schytte.

**TRÆTTE DONORER
DEN GLOBALE FOND TIL
BEKÆMPELSE AF AIDS,
TUBERKULOSE OG MALARIA
HAR SVÆRT VED AT SKAFFE
PENGE TIL NYE PROGRAMMER.
S. 12**

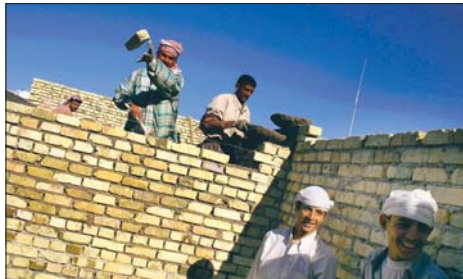

Foto: Polfoto/P.E.Rasmussen/Dancon.

**IRAKS VANSKELIGE
GENOPBYGNING
KUN ÉN DANSK NGO ER
TILBAGE I IRAK. OG DANSK
ERHVERVSLIV BLIVER VÆK.
S. 7**

ud>ikling

**MÅNEDSAVIS OM DANSK
UDVIKLINGSBISTAND**

Nov. /Nr. 08/2005

Foto: Jan Grarup/Scanpix.

MASSIV STØTTE PÅ VEJ TIL SUDAN

**Målet er at sikre freden og
gøde jorden, så 3,8 millioner
internt fordrevne kan vende
tilbage til deres hjemegn.**

Af Janina Graae

Efter 21 års borgerkrig i Sudan blev der i starten af 2005 indgået en fredsftale mellem regeringen i hovedstaden Khartoum i det nordlige Sudan og oprørsbevægelsen SPLA/M i Sydsudan.

Danmark støtter fredsprocessen i Sudan med 500 millioner kroner over en periode på fem år. Det gør Sudan til en af hovedmodtagerne af dansk humanitær bistand de kommende år. Darfur, som er den mest urohergede del af Sudan i øjeblikket, er ikke omfattet af fredsftalen og bevillingen på 500 mio. kr. Danmark har dog i 2005 støttet ofrene for krisen i Darfur med en ekstrabevilling på 45 mio. kr.

I marts 2005 deltog Danida i en stor donormission, der dannede grundlag for fordelingen af både danske og andre donorerers midler i Sudan. Fokus er på reformer i nord og genopbygningen af Sydsudan. Der er i alt afsat godt 25 mia. kr. i perioden 2005 til 2007.

Udviklings- og genopbygningsbistand

Af de 500 mio. kr. er cirka 250 mio. kr. afsat til udviklings- og genopbygningsbistand.

(fortsættes s. 9)

FÆR

VERDENS MINDSTE 'DANIDA'

– Selv om Færøerne er et lille land, har vi et ønske om at påtage os et større ansvar og engagement i verdenssamfundet, siger Færøernes lagmand, Jóannes Eidesgaard til udvikling.

Som en del af Færøernes øgede udenrigspolitiske beføjelser er rigsfællesskabets 'lillebror' i gang med at formulere en bistandspolitik.

Færøernes første statslige bistandsprojekt bliver formodentlig i Peru – nemlig et anlæg til produktion af proteinrig mel fra kæmpeblæksprutter.

– Færøerne er et rigt land, og vi besidder en del kompetencer især inden for vores kerneområde, fiskeri, der kan komme den tredje verden til gode. Og samtidig høster vi erfaringer fra internationalt samarbejde, siger den social-

demokratiske lagmand, Jóannes Eidesgaard.

– *Skal Færøerne leve op til FN's målsætning om, at bistanden skal udgøre 0,7 procent af BNI?*

– Jeg mener afgjort, at Færøerne skal stræbe efter at opfylde FN's målsætning, også selv om vi ikke er en suveræn stat. Men vi må se realistisk på det, og målet kan ikke nås i ét hug. Det kommer til at tage tid, svarer lagmanden. Han tilføjer, at den private giverglæde på Færøerne har inspireret til den statsstøttede udviklingsbistand. *Læs s. 18*

INDHOLD

NYHEDER

NGO på rekordtid. Læge beretter fra katastrofeområdet i Pakistan	3
Penge. Danske pensionskasser investerer i u-landene	4
Rally for 2015 Målene. Prins Joachim: "Det værste er ligestyldighed"	5
Nedlæg Rådet for Udviklingsforskning, lyder et nyt lovforslag	5
Finanslov. Let barbering af den multilaterale bistand	6
Forsker: Synd at skære i IFAD	6
Irak. Én dansk NGO tilbage i landet	7

AFRIKA

Etiopien. Præsidenten vil flytte to millioner mennesker	8
Tanzania og Mozambique. Statsministeren på sjældent besøg i Afrika	9
Tanzania. Blækspruttekvinderne i Mafia Island Marine Park	9-10

BISTAND

Den Globale Fond. Nu med lommestmerter	12
Miljøhensyn. Danida lever ikke op til de pæne ord	13
PS-Programmet. Efter kritik af PS udpeges nu en referencegruppe	13
Mere PS: Hvor blev kvinderne af?	13

INTERNATIONALT

Gældslettelse. Ingen jubel over gældsaf tale	14
Korruption. Bangladesh ligger fortsat i bunden	14
Import. Kun beskeden import fra Danmarks programsamarbejdslande	15
WTO-topmødet. Hongkong nærmer sig	15

BØGER

Bog om Afghanistan og film om børnesoldat i Uganda	16
Børnenes U-landskalender 2005.	17
MS's globale magasin KONTAKT lukker	17

NYT OM NAVNE

Færøernes 'Danida'. Verdens mindste nationale bistandsadministration	18
Navne	19

VM-KVALIFIKATIONEN

Afrikas fodboldnationer klarer sig godt	20
---	----

ud>ikling

Udgives af Danida, Udenrigsministeriet
Kommunikationsenheden, Asiatick Plads 2, 1448 København K
Telefon 33 92 00 00
32. årgang. Udkommer ni gange om året. Trykplag: 14.500
ISBN nr. (trykt version) 87-7667-318-9
ISBN nr. (web-version) 87-7667-319-7

Abonnement, adresseændringer og udsendelse

Gratis abonnement kan tegnes hos Schultz Distribution:
Telefon 43227288, mail schultz@schultz.dk

Redaktion

Redaktør: Stefan Katić (sk) – 33 92 08 67. stekat@um.dk
Journalist: Poul Kjar (pk) – 33 92 01 34. poukja@um.dk
Journalistpraktikanter: Suzanne Skærbæk Nielsen 33 92 08 01. suznie@um.dk
og Lars Krøldrup 33 92 00 66. larkro@um.dk
Ansvarshavende iflg. presseloven: Kontorchef Eva Egesborg Hansen.
Udvikling på www.um.dk. Journalist: Lotte Jack Wenzel – 33 92 08 53. lotwen@um.dk

Nyt om navne

Irene D. Josephsen – 33 92 19 27. avisenuvikling@um.dk

Annoncer

Jungersted Media (Gitte Schüller) – 33 85 30 22
gis@jungersted.com, www.jungersted.com

Layout, design og illustrationer: 1508 A/S

Tryk: Skive Folkeblad. Trykt på svanemærket papir med miljøvenlige farver.

Hjemmeside

www.udvikling.dk. Her findes bl.a. tidligere numre.
Redaktionen afsluttet 30. oktober 2005.
Tidligere numre kan rekvireres fra Netboghandelen på:
www.danida-publikationer.dk eller hos DBK Logistik Service på telefon 32 69 77 88

Artikler i månedsavisen *udvikling* udtrykker ikke nødvendigvis
Udenrigsministeriets synspunkter.

Danida

NYT FRA STYRELSEN

HØJRISIKO-
BISTAND

Af Bo Simonsen

Hvis Danida var en investeringsforening, ville investorer med stærke nerver her kunne få afløb for deres risikovillighed.

Nu er Danida jo ikke en sådan forening, der skal sikre det bedste afkast til investorer. Alligevel blev 'højrisiko' – et udtryk fra investeringsbranchen – benyttet flere gange ved oktober-mødet i Danidas styrelse.

Største bevilling, der blev tiltrådt ved dette styrelsesmøde, var 500 mio. kr. til genopbygning, nærområdeindsats og humanitær bistand i Sudan. Pengene skal de kommende fem år bruges til at understøtte en skrøbelig fredsaftale og sikre, at flygtninge og fordrevne kan vende tilbage (læs mere på forsiden).

En af milepælene de kommende år bliver en folketælling i 2007. Det lyder jo fredeligt, men kan være en krudttønde fyldt med udetonerede konflikter. Folketællingen skal blandt andet danne grundlag for valglisten til et efterfølgende lokalvalg. Men hvad med de millioner af internt fordrevne? Ønsker de overhovedet at rejse tilbage, og hvis ikke, hvor skal de så tælles med? Og hvad med flygtninge, der bor uden for landet? Og hvad i øvrigt med fredsprocessen i Afrikas største land? Er der udsigt til, at den holder, eller vender kæmpelandet tilbage til normal-sudansk krigstilstand?

Kort sagt: En nødvendig bevilling, men hvor risiko-pilen let kan nærme sig de højrøde områder.

Heller ikke en bevilling på 350 mio. kr. til fase 2 af et sektorprogram for drikkevand og sanitet i Bangladesh er uden risiko.

25 millioner mennesker i landet risikerer sygdom og for tidlig død, fordi en stor del af landets drikkevand er forurenset med naturlige forekomster af arsenik i jorden.

Hertil kommer, at en stor del af befolkningen ikke har adgang til latriner. En af de mere spektakulære statistikker oplyser, at 20.000 ton menneskelig afføring efterlades i fri luft eller i vandløb – dagligt.

Fortsættelsen af den danske indsats inden for vand og sanitet skal medvirke til at sikre rent, arsenik-frit drikkevand for 2,2 millioner mennesker og latriner til brug for syv millioner mennesker.

Også en tredje sag på styrelsens dagsorden kan med en vis ret beteges som risikobetonet: En bevilling på 13,9 mio. kr. til kulturprogramstøtte i Vietnam. Konkret drejer det sig om støtte til undervisning i kreative fag i grundskolen og udvikling af vietnamesisk børnelitteratur. Og så skal den danske støtte også styrke mulighederne for at unge kunstnere kan udfolde sig – herunder udstillinger af moderne kunst uden censur. Vietnam har som bekendt en imponerende økonomisk vækst, men landet ledes af et kommunistisk

styre, hvis livret næppe er alt for eksperimenterende unge kunstnere.

Og endelig det sidste eksempel på risikovillighed, som i Berlingske Tidendes Business-tillæg den 27. oktober blev beskrevet således: 'Pensionskasserne PKA og PBU vil sammen med Danida satse en halv milliard kroner på højriskable investeringer i ulande. Pensionskasserne satser på et højt afkast – Danida på bedre udviklingsbistand.'

Initiativet er et såkaldt offentlig-privat partnerskab til fremme af bæredygtige og socialt ansvarlige investeringer i udviklingslande som for eksempel Tanzania og Vietnam. (læs mere på side 4)

Højrisiko og højriskable investeringer. Jo, udviklingsbistand er forbundet med risiko: Men trods risikoen har det krigs- og sulthærgede Sudan netop brug for udenlandsk støtte for at en skrøbelig fredsaftale ikke blot bliver en parentes i årtiers krigshistorie. Og hvad er alternativet i Bangladesh: At afføringen hober sig op langs veje og vandløb og de nationale kræfter, der kæmper mod korruption og menneskerettighedskrænkelser, lades i stikken? Og i Vietnam er den danske ambassade gået ind i løvens hule: Samarbejdspartneren i kulturstøtteprogrammet er kultur- og informationsministeriet – ud fra deisen om, at hvis ucensureret og eksperimenterende kunstnerisk udfoldelse skal fremmes, så må man i dialog med de nationale institutioner, der er med til at fastlægge fremtidens politik.

Bo Simonsen er journalist i Udenrigsministeriets Kommunikationsenhed.
bosimo@um.dk

Projekter og programmer tiltrådt af Danidas Styrelse:

- > Sudan: Genopbygnings-, nærområde- og humanitær bistand (500 mio. kr.)
- > Bangladesh: Sektorprogram for drikkevand og sanitet (350 mio. kr.)
- > Centralamerika: Regionalt miljøprogram (250 mio. kr.)
- > Vietnam: Fiskerisektorprogram (245,7 mio. kr.)
- > Irak: Gældsregering (185 mio. kr.)
- > Indonesien: Miljøprogram (90 mio. kr.)
- > Sydafrika: Støtte til reform af faglige uddannelser (80 mio. kr.)
- > Rameaftale med IWGIA (60 mio. kr.)
- > OPP mellem danske pensionskasser og Udenrigsministeriet (47 mio. kr.)
- > Kina: Udvikling af vindenergi (45 mio. kr.)
- > Burkina Faso: Udfasning af støtte til energisektoren (41,8 mio. kr.)
- > Mellemamerika: Lighed og stabilitet (24 mio. kr.)
- > Mekong River-kommissionens fiskeriprogram, 2. fase (30 mio. kr.)
- > Vietnam: Kulturprogramstøtte (13,9 mio. kr.)
- > Støtte til Institute for Security Studies (12 mio. kr.)
- > Vietnam: Reparation af rismøller (8 mio. kr.)

NGO PÅ REKORDTID

Af Morten Seifert

– Folk var traumatiserede. Ved de små efterskælv gik alle patienter i panik og styrtede uden for med brækkede ben og arme, selvom et telt ikke styrter sammen ved jordskælv. De råbte og skreg, og man kunne ikke berolige dem, når det skete.

Den dansk-pakistanske læge Mozammil Iqbal er netop vendt hjem fra Pakistan, hvor han har deltaget i hjælpearbejdet efter jordskælvet.

Det hele startede med tv-billederne af jordskælvet i Pakistan. Billeder, der rystede Mozammil, men også gjorde ham frustreret. For hjemme fra Danmark kunne han ikke hjælpe. Derfor henvendte han sig til Røde Kors og Læger uden Grænser. Han mente, der måtte være brug for ham; han var kirurg, talte sproget, og havde et stort netværk i Pakistan.

Men organisationerne kunne ikke uden videre sende folk af sted, de ikke kendte. Han kunne i stedet blive skrevet på en venteliste for frivillige.

– Det var forfærdeligt ikke at kunne gøre noget. Jeg ville yde noget, svede, ofre mig selv, fortæller den 29-årige reservelæge fra Rigshospitalet. Han fortsætter:

– Tsunamien var også en slem katastrofe, men gav ikke samme frustration hos mig. Da det skete, tænkte jeg på, at jeg ikke kunne sproget og ikke kendte kulturen. Der havde jeg nok samme følelse, som en dansk læge har over for Pakistan. Man bliver berørt, men man tænker ikke umiddelbart på, at man må gøre noget. I Pakistan vidste jeg, at jeg kunne gøre en forskel.

En NGO etableres

De følgende dage byggede frustrationerne sig yderligere op for Mozammil Iqbal. Hver dag bragte nye og værre rapporter fra Pakistan. Han fortæller:

– Der var gået tre dage, da jeg i TV-Avisen så, at nogle andre dansk-pakistanske læger ville forsøge at hjælpe. Jeg ringede straks og sagde 'Her er jeg, jeg vil gerne hjælpe'. Dagen efter holdt vi møde et sted i Rødovre. Alle bød ind med, hvad de ville, hvad de kunne, og hvad de havde af kontakter. Hvem kunne

Det kraftige jordskælv i Pakistan har indtil nu kostet mindst 73.000 mennesker livet, anslår de pakistanske myndigheder. Foto: Richard Vogel/AP/Polfoto.

Jordskælv. I løbet af få dage fik dansk-pakistanske læger dannet en NGO, skaffet penge og sendt et lægehold til Pakistan.

holde fri og tage af sted, og hvem ville gerne blive hjemme.

Inden lægerne kunne komme af sted, skulle der skaffes penge og udstyr. De ringede til mulige sponsorer. Mozammil Iqbal blev overrasket over velviljen:

– Alle gav positiv feedback. Det var som om, nogen lukkede deres hus op og sagde: 'Alt, hvad der er her, er til din rådighed. Tag, hvad du har brug for'. Det gav virkelig én lyst til bare at fortsætte.

Hel by klappet sammen

Få dage senere var *Hjælp Pakistan* en rigtig NGO med bestyrelse, vedtægter og hjemmeside, og Mozammil Iqbal var sammen med tre kolleger på vej til Pakistan.

Oven i iveren og glæden ved gruppedynamikken og velviljen var ankomsten til Muza-farrabad, hovedbyen i Nordkashmir, et chok.

Hele byen var nærmest klappet sammen, og der lå tusinder af lig under ruinerne. Alle hospitaler var styrtet sammen over patienter og læger.

De fire dansk-pakistanske læger skulle arbejde på et felthospital bestående af telte. Operationerne foregik på samlebånd og i døgn drift. Det var komplicerede benbrud og alvorlige infektioner. Operationerne foregik under nødtørftige og uhygiejniske forhold. For eksempel måtte de bruge almindelige elektriske boremaskiner til at bore i knogler. Mozammil Iqbal siger:

– Under de forhold er det svært at undgå komplikationer. En mand kom tilbage tre dage i træk, og hver dag måtte vi amputere endnu en finger. Han blev aggressiv og sagde:

Mozammil Iqbal:
– Det var forfærdeligt ikke at kunne gøre noget. Jeg ville yde noget, svede, ofre mig selv.
Foto: Hjælp Pakistan.

'Hvorfor dræber I mig ikke bare med det samme?', beretter den dansk-pakistanske læge.

– Man kan ikke udskrive patienter til ingenting. Det havde vi ikke forberedt os på. Men der var jo ingen huse eller steder at gå hen. Så oprettede vi en teltlejr til de udskrevne. Jeg opererede en lille pige med en meget alvorlig læsion i benet. Men hvad gør man bagefter? Der var ingen forældre eller nogen, der kunne tage sig af hende. Heldigvis var der en anden NGO, der tog sig af forladede børn og mange voksne havde meldt sig til at være adoptivforældre.

Intuitiv organisation

Mozammil Iqbal er dybt rystet over det, han har set i Pakistan. Men han hæfter sig også ved den positive ånd, der opstod under arbejdet:

– Det var fantastisk at se den indforståede organisation af menneskelig følelse, der opstod. Vi havde ikke altid fast vagtskema. Men lægerne kiggede bare på hinanden og vurderede – 'hov, ham her kan ikke stå på benene mere'. Så afløste de. Det foregik pr. intuition. Vi arbejdede sammen med et hold af læger fra Singapore. Vi kendte ikke hinanden, og vi talte ikke samme sprog. Alligevel dannede vi grupper uden at aftale noget. Det var som et puslespil, hvor alle kan se hvilken brik, der mangler. Så finder man ud af, om man kan fylde hullet. Jeg tror, det er et instinkt, når alle er opfyldt af idealisme og bare vil hjælpe, siger han.

Hjælp Pakistan vil i de kommende måneder sende flere hold læger af sted. Andet hold tog af sted til Pakistan den 2. november.

www.hjaelpakistan.dk

*Morten Seifert er freelancejournalist.
morten@uncial.dk*

85 MILLIONER KRONER TIL PAKISTAN

Den danske regering har bidraget med 85 millioner kroner til ofrene for jordskælvet i Pakistan – og udviklingsminister Ulla Tørnæs fulgte med pengene, da hun besøgte Pakistan i oktober for ved selvsyn at danne sig et indtryk af katastrofens omfang.

35 millioner af det danske bidrag gives til Forsvarsministeriet, hvis indsats er et C-130 Hercules transportfly og to civilt chartrede transportsskibe, der er tilknyttet NATOs indsatsstyrke ved katastrofer.

De resterende 50 mio. kr. bliver fordelt til organisationer som FN's Verdensfødevarer-

program (WFP), Internationalt Røde Kors og UNICEF.

WFP tager den største bid af kagen på 10 mio. kr. Derudover har Beredskabsstyrelsen fået syv millioner til at oprette en 'basecamp', som WFP vil benytte til at koordinere de logistiske udfordringer, der er forbundet med at distribuere fødevarerne.

Få opdatering om katastrofen på: www.risepak.com.

/SSN

KATASTROFEN I SKYGGEN AF KATASTROFEN

I oktober sendte orkanen Stan en rasende storm ind over Mellemamerikas kyster med oversvømmelser og jordskred som katastrofale følger. Det er den værste naturkatastrofe i Guatemala i knap 30 år. Myndighederne i Guatemala forventer, at det samlede antal omkomne stiger til flere end 2.000 mennesker, og 3,5 millioner er berørt af katastrofen. – Der er hverken generel eller offentlig interesse for katastrofen i Guatemala, da al medieopmærksomhed er rettet mod katastrofen i Pakistan. Det vil sige, at der ydes meget få penge til Guatemala. Vi har rettet henvendelse til den danske ambassade i Nicaragua

og Udenrigsministeriet med en appel om, at Danmark forhøjer sin indsats til katastrofen, som Sverige har gjort, siger programkoordinator Katja Levin fra Folkekirkens Nødhjælp. Udenrigsministeriet har igennem den danske ambassade i Nicaragua bevilget 300.000 kr. til Guatemala. Derudover har Røde Kors og Folkekirkens Nødhjælp afsat sammenlagt 1,1 mio. kr. af Danidas varehjælpsbevilling til ofrene i Guatemala. Orkanens ødelæggelser ramte også nabolandet, El Salvador, der har modtaget tre mio. kr. fra Udenrigsministeriet. /SSN

DANSKE PENSIONSKASSER INVESTERER EN HALV MILLIARD KRONER I U-LANDENE

Et nyt og innovativt samarbejde mellem Udenrigsministeriet og danske pensionskasser skal bane vejen for socialt ansvarlige investeringer i en række u-lande.

Af Poul Kjar

Danskerne pensionsopsparing vokser med mere end 25 milliarder kroner om året. Tænk, hvis de penge blev investeret i den tredje verden!

Utopien er rent faktisk ved at blive til virkelighed, idet to store pensionskasser indskyder 470 mio. kr. i en kapitalfond, der skal investeres i lokale virksomheder i Vietnam og Tanzania – og muligvis i andre lande som Ghana, Bangladesh og Kenya.

Det er PKA (Pensionskassernes Administration A/S) og PBU (Pensionskassen for Børne- og Ungdomspædagoger), der har indgået et såkaldt offentlig-privat partnerskab (OPP) med Udenrigsministeriet om private investeringer i u-landene.

– Det er vores faste overbevisning, at investeringer på disse markeder indeholder muligheden for et godt afkast og dermed en god udvikling for pensionerne. Men uden samarbejdet med Udenrigsministeriet ville vi aldrig gå ind i investeringer i udviklingslande af denne type, siger administrerende direktør, Peter Damgaard Jensen fra PKA, som er en fælles administration for otte selvstændige pensionskasser inden for social- og sundhedssektoren.

Udenrigsministeriets bidrag på 47 mio. kr. går til at dække de ekstra omkostninger, der er ved at investere i udviklingslande. Udviklingsminister Ulla Tørnæs siger:

– Samarbejdet viser, hvordan vi ved at tænke nyt og ved at samarbejde aktivt med den private sektor kan få flere penge til udvikling. Behovet for risikovillig kapital i u-landene er lige så stort som behovet for støtte til uddannelse, veje og sundhedssektor.

En god bankforbindelse

Pensionskasserne har allieret sig med BankInvest, som er Danmarks største forvalter af risikovillig venture-kapital på nye og hurtigt

Se mod syd – og investér! Foto: Linda Hansen, BAM. Scanpix

voksende markeder inden for bioteknologi, it, vedvarende energi og lignende.

BankInvests administrerende direktør, Niels B. Thuesen, siger:

– Vi administrerer et beløb på over 100 milliarder kroner, både i Danmark og i udlandet. Vi var nogle af de første herhjemme til at investere i Fjernøsten, Centraleuropa og Latinamerika. Nu er turen så kommet til nye markeder i blandt andet Afrika.

Ifølge Niels B. Thuesen er rammebetingelserne afgørende for, hvilke lande, der bliver investeret i. I samarbejde med Udenrigsministeriet har pensionskasserne og BankInvest været på såkaldte *fact finding* missioner for at få et generelt indtryk af investeringsklimaet og mulighederne i blandt andet Vietnam, Kenya og Tanzania.

– Et land som Kenya har sådan set de bedste rammebetingelser i form af relativ velstand, infrastruktur og uddannelse. Men der er simpelthen for meget korruption, og derfor går vi i første omgang uden om Kenya og ser i stedet for på mulighederne i Tanzania.

I Tanzania kan det komme på tale at investere inden for finanssektoren, turisme, agroindustri, forarbejdning og it.

Nogle af investeringerne skal muligvis foretages sammen med andre finansielle partnere, som for eksempel Verdensbankens privatektorprogram, IFC, der arbejder ud fra de samme principper som den danske investeringsfond. Eller også i samarbejde med andre private investorer.

Snyd og svindel

Investeringerne retter sig mod lokale ikke-børsnoterede virksomheder.

Med en investering på omkring 20 procent af en lokal virksomheds aktiekapital vil pensionskasserne blive medejere af de lokale virksomheder og dermed komme til at indgå i virksomhedsbestyrelsen.

– Snyd og svindel er en af svøberne ved at investere i de her lande, og derfor er det ikke nok at sætte sig for bordenden i nogle virksomheder og hjælpe med at udvikle forretningen. Vi får i høj grad også en kontrolfunktion. Og når det går godt, skal vi for eksempel sikre os, at vores udbytte ikke bliver udvandet ved, at en direktør forærer sig selv aktiver, siger Niels B. Thuesen.

Løbetiden for investeringerne vil være otte til ti år, en ganske lang investeringshorisont i udviklingslande. Og ifølge BankInvests admini-

Kort om OPP

Partnerskabet mellem pensionskasserne og Udenrigsministeriet er affødt af Verdenstopmødet om Bæredygtig Udvikling i Johannesburg i 2002.

Her understregedes offentlig-private partnerskaber (OPP) som et vigtigt supplement til traditionel donorfinansieret udviklingsbistand.

Det danske OPP-initiativ blev lanceret i 2004 og lægger vægt på at inddrage nye partnere i arbejdet med at fremme økonomisk vækst og fattigdomsbekæmpelse i udviklingslandene.

strerende direktør kan investeringerne gå hen og blive en katalysator for langt større investeringer i Danidas programsamarbejdslande. Han siger:

– De her lande oplever pæne vækstrater, og timingen for investeringerne er rigtig god. Og hvis vi med denne her fond kan være med til at bryde isen, så ligger der altså rigtig store muligheder for, at landene kan tiltrække langt større investeringer fra professionelle investorer. Uden støtte fra Danida og andre donorer.

TOPMØDE OM IT-KLØFTEN MELLEM RIG OG FATTIG

Den digitale kløft mellem industrilandene og u-landene bliver stadig mindre.

Det konkluderede en rapport fra Verdensbanken tidligere på året. Rapporten redegjorde blandt andet for, hvordan udbredelsen af mobiltelefoni har mindsket manglen på teknologi i u-landene. Men en talsmand for *World Summit on the Information Society* (WSIS) påpeger, at den digitale kløft eksisterer og må tages alvorligt.

Af samme grund mødes repræsentanter fra regeringer og erhvervsliv den 16-18. november til topmøde i Tunis.

Et af hovedformålene med topmødet er at skaffe u-landene bedre adgang til internettet og andre informations- og kommunikationsteknologier. Topmødet er organiseret af ITU (Den Internationale Telekommunikations Union), som er en specialorganisation for telekommunikation under FN.

Læs mere på www.wsis.org/SSN

STUDERENDE VIL SKABE UDVIKLING I U-LANDENE

At være vidne til et stort fejlslået udviklingsprojekt i Nigeria, hvor industrimaskiner står og ruster fordi lokal befolkningen ikke har fået den rette vejledning, kan skabe ærgrelse, men også igangsættere. Fire danske studerende fra Handelshøjskolen i København har på baggrund af deres erfaringer i udviklingslandene startet organisationen *Develop*.

Develop er en studenterorganisation, som ønsker at skabe information for studerende samt virksomheder om mulighederne for at involvere sig i u-landenes udvikling. Develop

ønsker at nedbryde barriererne mellem erhvervssektoren og udviklingsorganisationerne og skabe grobund for en opblomstring af virksomheder i u-landene. De mener, at mange af de fejlslagne industriprojekter kunne have været undgået, hvis erhvervslivet i større grad var indblandet.

Det nye ved initiativet er, at Develop sætter fokus på det potentiale, som ligger hos de studerende verden rundt.

Læs mere på www.develop.nu/SSN

PRINS JOACHIM: DET VÆRSTE ER LIGEGYLDIGHED

Rally-bil dedikeret FN's 2015 Målene. Sådan skal u-landsoplysning ifølge Mads Kjær (Kjær & Kjær Biler) se ud, hvis budskabet skal nå ud. Foto: udviklings egen 'mamarazzi'.

En hvid Porsche Coupe 911 med startnummer 2015. Pindemadder, havneudsigt, B.T.'s Bodil Cath – og en rigtig prins. Udvikling var med, da oplysningskampagnen 'Rally med mening – på vej mod 2015 Målene' blev lanceret.

Af Poul Kjar og Stefan Katic

Udviklings redaktion vovede sig væk fra Udenrigsministeriet på Asiatisk Plads og ned for enden af Strandgade, da det humanitære oplysningsprojekt 'Rally med mening – på vej mod 2015 Målene' blev søsat en smuk oktoberdag ved en presseevent på færgen Grønsund.

Nu skete der noget i gaden! At det hele lugtede af orkestreret PR-event; det valgte vi så at se bort fra. Næsten alle kneb gælder i den gode sags tjeneste – og desuden lovede pres-

sematerialet funky pindemadder fra den trendy restaurant NOMA.

FN's udviklingsorganisation UNDP er gået sammen med brødrene Mads og Søren Kjær (førstnævnte er den udviklingsengagerede bilforhandler fra Kjær & Kjær Biler i Svendborg), CARE Danmark og andre danske NGO'er, ti danske virksomheder og et par mediebureauer om at lave en oplysningskampagne, der skal informere danskerne om FN's otte udviklingsmål.

Den samlede informationskampagne løber op i et par millioner kroner, hvoraf Danidas

oplysningsbevilling betaler 800.000 kroner. Resten af pengene kommer fra de private sponsorer.

Kampagnens motor er de bilglade brødre fra Svendborg, der fra den 1. til den 10. december stiller op i *East African Safari Rally*, som går gennem landene Kenya, Uganda og Tanzania. I løbet af rallyets otte etaper vil brødrene Kjær sætte fokus på de otte udviklingsmål i form af forskellige aktiviteter, der publiceres i en web-log – det er en dagbog på nettet – og deles med Go'Morgen P3's lyttere, da også radioværten *Kanonkongen* rejser med til Afrika.

En hjemmevant skibs-cath

I sit indlæg talte Prins Joachim – som er protektor for CARE Danmark – med stort engagement om 2015 Målene, herunder mål 5, der handler om at nedbringe dødeligheden blandt gravide og fødende kvinder. Prinsen nævnte

også mål 7, der handler om at sikre et bæredygtigt miljø, hvor han valgte at fokusere på adgangen til rent vand.

Prins Joachim sagde, at vi i den vestlige verden tager det for naturgivent at stå op om morgenen og åbne for vandhanen for at få noget at drikke. Mens mange kvinder i Afrika først skal vandre i flere timer for at hente vand.

B.T.'s Bodil Cath, Danmarks vel nok mest kendte hofreporter, færdedes som en hjemmevant skibskat på færgedækket og interviewede Hans Kongelige Højhed, der demonstrerede lige så stor interesse og viden om substansen i 2015 Målene, som for den specialbyggede hvide Porsche Coupé fra 1971 med 2015-logo på døre og kølerhjul.

Og selv om udviklings udsendte har interviewet svævende buddhistiske nonner og været i enerum med mordanklagede mellem-amerikanske militærgeneraler, så fik redaktionen gummiarm og royal præstationsangst, da muligheden opstod for at tale med Hans Kongelige Højhed.

Vi lyttede i stedet med over skulderen hos Bodil Cath. Hun spurgte blandt andet Prinsen, om det ikke er svært at sætte fokus på et bestemt område, når vi hver dag bliver mødt med katastrofer. Dertil svarede han, at det da er rigtigt, men at 'det værste er at vise ligegyldighed'.

Det blev til overskriften dagen efter i B.T., og således fik udvikling en journalistisk lektion. Og en pindemad.

www.rallymedmening.dk

Tekniske specifikationer for 2015-bilen

- > Porsche Coupé 911 fra 1971
- > 6 cylinder boxer-motor
- > Udboring: 95 mm
- > Slagvolumen: 70,4 mm
- > Homologation: 3053
- > 0–100 km/t: 5 sek.
- > Ophæng – front og bag: Tuthill Porsche Safari trevejs justerbare dæmpere med hydrauliske bumpstoppere

NEDLÆG RÅDET FOR UDVIKLINGSFORSKNING

Lovforslag. Fremover skal ansøgninger om u-landsforskning vurderes af Det Strategiske Forskningsråd, der også vurderer forskning for andre ministerier.

Af Morten Seifert

Udenrigsministeriet foreslår at nedlægge Rådet for Udviklingsforskning (RUF).

RUF blev oprettet helt tilbage i 1968. RUF er det organ, der gennemgår ansøgninger om penge til u-landsforskning og indstiller til ud-

viklingsministeren; både danske forskningsprojekter og projekter til støtte for u-landenes egen forskningskapacitet. RUFs medlemmer udpeges af ministeren og har repræsentanter for forskningsrådene, erhvervslivet, u-landsorganisationerne og fra Udenrigsministeriet.

Baggrunden for at nedlægge RUF er ønsket om at ensrette proceduren for forskningsbevillinger. Når RUF er nedlagt, skal ansøgninger om udviklingsforskning derfor i stedet vurderes af Det Strategiske Forskningsråd, der også vurderer forskning for andre ministerier.

Som erstatning for RUF vil ministeren i den nye konstruktion udpege et rådgivende

forskningsfagligt udvalg. Det skal supplere vurderingen fra Det Strategiske Forskningsråd. Det nye udvalg skal bestå af fem forskere, tre medlemmer af Styrelsen for Internationalt Udviklingssamarbejde og to embedsmænd fra Udenrigsministeriet.

En af hensigterne med lovforslaget er at forenkle sagsgangen. Forslaget har været i høring i dele af bistands- og forskningsmiljøet. I de fleste høringssvar lyder der positive toner om forslaget. Flere er dog skeptiske overfor, om sagsgangen bliver forenklet.

Udenrigsministeriet ønsker med forslaget også at styrke sammenhængen mellem forskningen og det praktiske bistandssamarbejde.

Det hilses velkommen i flere høringssvar, men Handelshøjskolens rektor Finn Junge-Jensen, er stærkt kritisk overfor at lade praktiske hensyn styre forskningen. Han skriver blandt andet: "Balancen mellem frie forskningsmidler og strategisk, politisk styrede midler til forskningen kan yderligere blive forskubbet med lovforslaget til ugunst for produktionen af nye dybere indsigter."

Lovforslaget førstebehandles i Folketinget den 23. november.

Lovforslag og høringssvar kan læses på: www.um.dk/da/menu/Udviklingspolitik/OmDanida/ForskningsraadetRUF

LET BARBERING AF DEN MULTILATERALE BISTAND

Nedjustering af den multilaterale bistand. Og så skal oplysningspenge fremover bruges til projekter i u-landene. Ellers er der kun få ændringer i u-landsbistanden i finanslov 2006 i forhold til 2005.

Af Morten Seifert

Når Folketingets partier går til forhandlinger om finansloven for 2006, bliver u-landsbistanden næppe den store slagmark.

Udviklingsbistanden på finanslov 2006 ligner i store træk den fra 2005. Også til næste år vil Danmarks bistand ligge på knap 11 mia. kr.

Steen Gade, udenrigspolitisk ordfører for SF mener dog, det er forkert at tale om at fastholde niveauet:

– Fastfrysningen af bistanden er reelt set en nedskæring, fordi bistandens størrelse bør måles i procent af BNI. I 2006 vil bistanden nå ned på 0,81 procent af BNI, altså meget tæt på regeringens bundgrænse på 0,8 procent. Vi mener i SF, at det er et helt forkert signal at sende i den finanslov, der følger FN-

topmødet om 2015 Målene i 2005 og den konsensus om, at der er behov for mere u-landsbistand i verden, siger han.

Fra den anden side af folketingsalen lyder kritikken, at Danmarks u-landsbistand er for høj:

– Vi vil gå til forhandlinger med et krav om, at Danmark skal ned på 0,7 procent af BNI, siger Søren Espersen, udenrigspolitisk ordfører for Dansk Folkeparti. Han fortsætter:

– Helt konkret vil vi foreslå at sløjfe bistanden til Egypten og Vietnam med øjeblikkelig virkning. Der er tale om to lande, som er stærkt militaristiske med forsvarsbudgetter, der er helt ude af proportioner. Vi kan ikke være med til indirekte at finansiere sådan en oprustning.

Mindre multilateral bistand

En af det betydeligste ændringer er regeringens forslag om at barbere 150 millioner kroner af den multilaterale bistand og bruge pengene bilateralt. Beskæringen er et resultat af en kritisk gennemgang af Danmarks multilaterale bistand og regeringens ønske om at bringe Danmarks multilaterale bidrag på niveau med andre ligesindede lande.

I valget af hvilke poster, der skulle beskæres, har regeringen taget hensyn til, at den multilaterale bistand mere end hidtil skal af-

Stryg bistanden til Egypten og Vietnam, mener Søren Espersen, der helst ser Danmarks bistand sat ned til 0,7 procent af BNI. Foto: Dansk Folkeparti.

spejle Danmarks egne udviklingspolitiske prioriteter. Blandt de vigtige enkeltposter er, at Den Internationale Fond for Landbrugsudvikling, IFAD (se herunder) beskæres med 30

millioner kroner og Det Internationale Handelscenter, ITC, med 10 millioner. Den multilaterale miljøbistand, som gives til en række små internationale miljøorganisationer reduceres med 50 millioner kroner og andre 50 millioner tages fra den multilaterale regionalbistand.

Om denne 'barbering' siger Steen Gade:

– Det er ikke de værste steder, de har skåret ned, det skal de have. Men selve tendensen, at man skærer ned på den multilaterale bistand, kan jeg ikke lide. Danmark bør fortsat give en meget stor del af sin bistand multilateralt gennem FN.

Gadehververe og græsrodder

En af finanslovens mindre, men mindst lige så omtalte ændringer er beskæringen af NGO'ernes oplysningsbevilling. Her foreslår regeringen at fjerne 31 mio. ud af i alt 44 mio. kr. i 2005, der i stedet skal anvendes til udviklingsarbejde.

Søren Espersen siger:

– Vi har fuld sympati for denne omlægning. NGO'erne har masser af midler til informationsarbejde. Det ser man jo på de mange gadehververe. Vi mener, at arbejdet i Danmark skal være græsrodsarbejde. Det må ikke professionaliseres.

FORSKER: SYND AT SKÆRE I IFAD

Landbrugsorganisationen IFAD får frataget en stor del af sin danske støtte med den nye finanslov. En nedprioritering af landbruget, som er svær at forstå, siger forsker.

Af Suzanne Skærbæk Nielsen

Der blev færre penge til de internationale organisationer – 150 millioner helt præcist – da regeringen fremlagde finanslovsforslaget den 25. august. Det går blandt andre ud over IFAD (International Fund for Agricultural Development), som netop har gennemgået en uafhængig evaluering.

– Det er synd og skam, at vi skærer i støtten til IFAD. IFAD er den organisation, der står nærmest 2015 Målene og tættest ved Danidas tanker om landbrugsudvikling. At skære i støtten er svært at forstå, mener Esbern Friis-Hansen, seniorforsker på det Danske Institut for Internationale Studier.

Dertil svarer Danidas multilaterale chef, Ole Moesby:

– IFAD er ikke ineffektiv og det er heller ikke på baggrund af evalueringen, at valget netop faldt på IFAD. Men det var en afvejning

af, hvor vi havde mulighed for at skære. Han tilføjer, at regeringen forventer at skære Danmarks årlige bidrag fra de nuværende 50 mio. kroner til 20 mio. kroner.

Nedprioritering af landbruget

– Beskæringen er en nedprioritering af landbrug og støtten til de fattigste bønder, siger Esbern Friis-Hansen, som er tidligere medarbejder for IFAD.

Ole Moesby er dog ikke enig:

– Jeg syntes ikke, at man kan se beskæringen af IFAD som et opgør med fattigdomsorienteringen eller en nedprioritering af landbrugssektoren. Når regeringen i dag lægger vægt på erhvervssektorprogrammer i programsamarbejdslandene, så handler det jo også om landbrug og på den måde er landbrugsområdet opprioriteret, forklarer Danidas multilaterale chef.

– Jeg mener desuden, at Danida igennem det bilaterale arbejde kan løfte den opgave, IFAD varetager. Og hvis ikke, er der jo intet i vejen for, at vi kan løfte opgaver sammen med IFAD.

IFAD har en begrænset merværdi

IFAD har netop gennemgået en uafhængig evaluering. Evalueringen konkluderer blandt andet, at to tredjedele af projekterne er til-

fredsstillende, men samtidig at der er en beskedent sandsynlighed for, at de forbedrede fattigdomsforhold for bønderne er vedvarende.

– Jeg kan godt genkende mange af kritikpunkterne i evalueringen. IFAD kan sagtens stramme op, men det kan alle projekter. Jeg mener dog, at IFAD har en merværdi i forhold til Verdensbanken, da IFAD i de sidste ti år har været langt mere innovativ inden for landbrugsudvikling, siger Esbern Friis-Hansen.

Udenrigsministeriet har også vurderet IFAD i forbindelse med et kritisk eftersyn af den multilaterale bistand i august 2005 og har konkluderet, at selvom fonden udfører en god og målrettet indsats i forhold til de fattigste befolkningsgrupper i landdistrikterne, så kniber det med at få IFADs projekter integreret i de enkelte landes fattigdomsstrategier. Ministeriet vurderer blandt andet, at IFAD kun har en begrænset merværdi i forhold til andre organisationer på området såsom Verdensbanken.

Et produkt af oliepenge – som udeblev

IFAD blev startet i 1970'erne i håbet om, at de arabiske lande ville donere flere penge til fattigdomsbekæmpelse efter oliekrisen. Sheik Abdelmushin Al-sudeary blev fondens første præsident i 1977, og det signalerede, at

styringen af fonden kom, hvor pengene skulle komme fra. Men det arabiske bidrag blev ikke så omfangsrigt, som det internationale samfund havde håbet. Et rigt olieland som Saudi Arabien gav cirka 60 mio. kroner ved den sidste genopfyldning af fonden, mens Danmark bidrog med 170 mio.

Og i dag sidder svenske Lennart Båge som fondens første vestlige præsident og har gjort det siden 2001.

– De arabiske lande har ikke betalt i forhold til, hvad forventningerne var, siger Ole Moesby.

– Og det var jo et af formålene med at oprette fonden. Man kan håbe på, at beskæringen af det danske bidrag vil blive kompenseret ved, at de arabiske lande forhøjer deres bidrag.

Men Esbern Friis-Hansen mener, at nedskæringen betyder noget.

– Selvfølgelig har det konsekvenser. IFAD lukker ikke, men de mere innovative og spændende ting bliver skåret fra. At fravælge IFAD er en direkte nedskæring af støtten til fattigdom, mener seniorforskeren.

www.ifad.org

ÉN DANSK NGO TILBAGE I IRAK

100 af de oprindelige 350 mio. kr. til humanitær bistand og genopbygning af Irak forbliver ubrugte.

Af *Jesper Heldgaard*

Danmark var hurtigt ude med løfter om genopbygning og humanitær hjælp til Irak efter invasionen i marts 2003.

Med den danske deltagelse i den amerikansk-ledede militære intervention var forventningen i den danske regering og i dansk erhvervsliv, at både den humanitære og den private sektor i Danmark ville komme til at spille en betydelig rolle i genopbygningen af Irak. Og dengang var der stadig en tro på, at Irak hurtigt ville komme sig efter Saddam Husseins fald.

Den 9. april, blot to uger efter krigens start, godkendte Folketinget en hjælpepakke til Irak på 350 mio. kr. for 2003–2004. Heraf skulle de 180 mio. kr. bruges på humanitær hjælp og de 170 mio. kr. til genopbygning.

Men siden har de enorme sikkerhedsproblemer i Irak kvædet den første, spæde optimisme, og af de 350 mio. kr., der oprindeligt blev bevilget for 2003–04, stod de 100 mio. langt hen i 2005 stadig ubrugte. Alle danske NGO'er på nær én har trukket deres danske og andet internationalt personale ud af landet og har udelukkende lokalt ansatte. Og den forventede strøm af kommercielle kontrakter er ganske enkelt udeblevet.

Den enorme genopbygning af olieindustrien var et af de områder, hvor danske virksomheder håbede at bringe sig i stilling til fremtidige kontrakter, men også det blev opgivet, da det hurtigt stod klart, at amerikanske virksomheder stort set satte sig på det marked, Iraks egen betydelige ekspertise ikke selv kunne dække.

Under militær beskyttelse

På trods af problemerne med at få brugt støttekronerne, så har den danske regering lovet mere hjælp til Irak.

I juni blev en ny bevilling på 250 mio. kr. for 2005–08 godkendt. Den erstatter den oprindelige bevilling på de 350 mio. kr., hvoraf cirka 100 mio. kr. altså ikke var brugt.

Tallene fremgår af en rapport fra Udenrigsministeriet, hvor det også hedder, at manglen på sikkerhed har gjort det nødvendigt at justere den danske bistandsindsats: "De fleste projekter identificeret i den første halvdel af 2003 måtte omformuleres, således at brugen af internationale rådgivere inde i Irak blev minimeret."

Problemerne med overhovedet at bevæge sig rundt i Irak har ifølge rapporten tvunget donorerne til at gøre mere udstrakt brug af nationale irakiske strukturer og ressourcer end planlagt.

Det har sine fordele, fordi det er med til at opbygge den lokale kapacitet, men det har samtidig skabt flaskehalsproblemer. Desuden er de udenlandske hjælpearbejdere tvunget til at arbejde under militær beskyttelse, og de danske styrker i Irak har måttet bruge meget af deres tid på at beskytte civile, dansk-støttede genopbygningsaktiviteter.

Den danske støtte til genopbygning har fokuseret på mindre, men målrettede aktiviteter inden for infrastruktur med henblik på at medvirke til at skabe gunstige rammer for, at irakisk handel, erhvervsliv og beskæftigelse kan udvikle sig.

Eksempelvis har Danmark givet 5,6 mio. kr. til en undersøgelse, der skal kortlægge den irakiske transportsektor. Andre 24 mio. kr. er brugt til at renovere bøjeskibet *Nessir*, der som det eneste fartøj er i stand til at afmærke det vanskelige farvand fra Den Persiske Golf til Iraks to store havne i syd. Adgangen til de to havne er en vigtig forudsætning for den økonomiske udvikling i hele den sydlige del af Irak. Arbejdet er udført lokalt med assistance fra det danske konsulentfirma *Dan Marine*.

Danmark har yderligere bidraget med næsten 30 mio. kr. til at afholde valg og med andre seks mio. kr. til at træne irakisk politi. Ti mio. kr. er gået til at finansiere det danske kontor i Basra, som med fire langtidrådgivere dækker områderne landbrug, god rege-

Irakere besøger Danmark under seminar om ligestilling og menneskerettigheder. Foto: Polfoto/Peter Hove Olesen.

ringsførelse, reformer af det juridiske system og hjemsendelse af flygtninge og internt fordrevne folk.

Af danske NGO'er er det kun Danish Demining Group (DDG), der i øjeblikket har danskere fast i Irak. Alle andre opererer fra Danmark eller fra Iraks nabolande og sender kun danskere og andet internationalt personel på korte ture til Irak.

De 150 mio. kr., som foreløbig er blevet brugt på humanitær hjælp til Irak, er fordelt næsten ligeligt mellem danske NGO'er og multilaterale organisationer.

Landbruget: Et nyt fokusområde

Størstedelen af den nye bevilling på 250 mio. kr. skal bruges på genopbygning i bred forstand. Et nyt dansk fokusområde er – på opfordring fra den irakiske regering – landbrug, og indsatsen baseres på en dansk vurderingsmission til Basra i februar i år.

Den nye bevilling skal finansiere konkrete aktiviteter med et langsigtet udviklingsperspektiv, identificeret af Scanagri NIRAS. Det drejer sig blandt andet om tre store kunstvandingprojekter, lige som der skal gennemføres

feasibility-studier af mulighederne for at dyrke afgrøder som tomater og dadler i stor skala.

Jesper Heldgaard er freelancejournalist og skriver jævnligt for Udvikling.

Artiklen er redigeret og oversat fra *Development Today* nr. 14–15/05. *Development Today* er et politisk og økonomisk uafhængigt nordisk blad om udviklingshjælp, handel og miljø.

Få mere information på bladets hjemmeside: www.development-today.com

Humanitære bevillinger til Irak

Dansk Flygtningehjælp: 25 mio. kr.
Folkekirkens Nødhjælp: 14 mio. kr.
Danish Demining Group: 10 mio. kr.
Dansk Røde Kors: 10 mio. kr.
Red Barnet: 9,4 mio. kr.
Caritas Danmark: 5,2 mio. kr.

UNHCR: 20 mio. kr.
World Food Programme (WFP): 20 mio. kr.
UNICEF: 12 mio. kr.
OHCHR: 3 mio. kr.
OCHA: 3 mio. kr.

DANMARK EFTERGIVER GÆLD TIL IRAK

Danmark eftergiver gæld til Irak for 185 mio. kr. Der er tale om eftergivelse af eksportkreditter til Irak udstedt af Danmarks Erhvervsfond i årene inden 1991, hvor Saddam Hussein invaderede Kuwait.

Iraks samlede offentlige udlandsgæld blev i 2002 opgjort til 125 mia. dollars, heraf 42 mia. dollars til de vestlige kreditorlande i Parisklubben, som Danmark er den del af.

Kreditorerne i Parisklubben underskrev i 2004 en aftale med Irak, der indebærer en samlet gældsreduktion på 80 procent, fordelt over tre faser frem til 2008-2009.

Den første fase er en post-konflikt fase, hvor Irak samarbejder med Den Internationale Monetære Fond (IMF) om at sikre en nogenlunde gennemsigtig økonomisk politik.

Den anden fase er bundet op på forskellige makroøkonomiske betingelser og gennemførelse af politiske reformer. Den sidste del af gældslettelsen eftergives, når de to første faser er fornuftigt gennemført.

Restgælden på omkring ni mia. dollars skal irakerne herefter betale af på de næste 23 år.

Aftalen er baseret på analyser fra IMF, der regner sig frem til, hvor stor en del af et lands gæld, der skal eftergives, for at landet bliver i stand til at betjene den resterende gæld og deltage i det internationale økonomiske samarbejde.

Der hæfter sig dog en del usikkerhed på Iraks økonomiske udvikling. Hvis ikke Irak overholder IMF-betingelserne, kan hele aftalen blive udsat. /pk

KRITISK KONGRES-RAPPORT OM GENOPBYGNING AF IRAK

En stor del af de amerikansk-finansierede genopbygningsprojekter i Irak vil formentlig aldrig komme længere end til tegnebrættet.

Det skyldes blandt andet, at en stor del af pengene går til sikkerhed, konstaterer en rapport udarbejdet af generalinspektøren for den amerikanske genopbygningsindsats i Irak, Stuart W. Bowen, til den amerikanske kongres.

25 procent af de 187 mia. dollars, som USA har afsat til genopbygning af Irak, går nu til sikkerhed. Mindst 412 entreprenører og andre civile arbejdere har mistet livet siden invasionen af Irak, heraf 147 amerikanere.

Generalinspektørens rapport peger dog på, at til trods for det 'hasarderede sikkerhedsmiljø, den vanskelige politiske situation og

det faktum, at arbejdet udføres i en krigszone', så er der fremskridt at spore inden for visse områder af den amerikansk-finansierede genopbygning.

Stuart W. Bowen er dog langt mindre optimistisk end den amerikanske regerings egen vurdering af fremskridtene.

Ifølge regeringen er 1.887 ud af 2.784 projekter blevet gennemført, men generalinspektørens rapport peger på, at det ikke nødvendigvis er et udtryk for hele sandheden.

Generalinspektøren er bekymret for, at 93 procent af genopbygningsbudgettet nu er brugt, og at der ikke umiddelbart er en klar kilde til finansieringen af alle de projekter, der endnu kun befinder sig på tegnebrættet. /pk

FLYGT FOLK TIL ET VÆRDIGT LIV

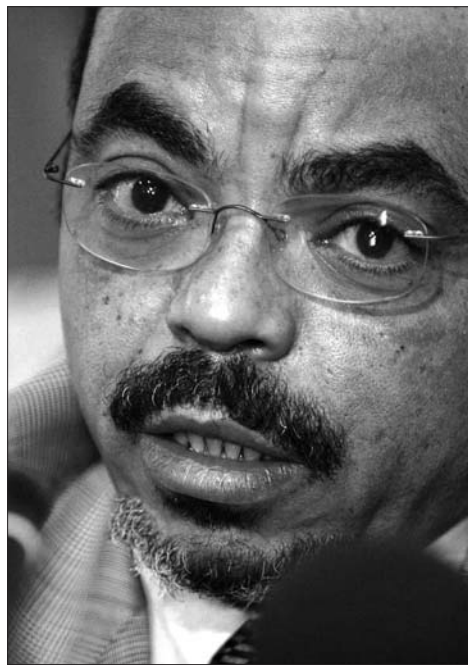
Etiopien er i færd med at flytte to millioner bønder til mere frugtbare områder. Men donorerne bakker ikke ubetinget op om initiativet.

Af Poul Kjar

Millioner af mennesker i Etiopien – et af de tre lande, der er i finalen om at blive nyt dansk programsamarbejdsland – befinder sig konstant i eller på grænsen af hungersnød.

Derfor iværksatte Etiopiens koalitionsregering sidste år et storstilet program for at flytte to millioner bønder væk fra tørkeudsatte områder i højlandet.

– Vi har etableret 'Koalitionen mod Sult' i samarbejde med en række bistandsdonorer. Planens mål er at gå løs på de bagvedliggende årsager til sulten, og det går blandt andet ud på at flytte to millioner mennesker. Men det har ikke fuldt ud kunnet lade sig gøre på grund af manglende økonomisk opbakning fra donorerne, siger Etiopiens premierminister, Meles Zenawi, i et interview i avisen *Bistandsaktuelt*, det norske svar på *udvikling*.

Fødevarer sikkerhed er målet, siger Etiopiens premierminister, om 'Koalitionen mod Sult' – et program, hvor op mod to millioner etiopiere skal flyttes til mere frugtbare dele af landet. Foto: Polfoto/PA/Boris Heger.

– Visse donorer foretrækker at give fødevarer til landsbyer, hvor folk ikke kan brødføde sig selv. Hvorimod de straks stopper for fødevarer til bistanden, hvis befolkningen frivilligt flytter til mere frugtbare egne. Det er som om, at man ikke ønsker at give folk en chance for at opnå tilstrækkelig fødevarer sikkerhed, siger Meles Zenawi til *Bistandsaktuelt*.

Sund skepsis

– Det er ganske utilbørligt af Meles Zenawi at sige, at donorerne ser en interesse i at holde folk i fattigdom, bare fordi de har en rimelig skepsis over for regeringens valg af strategi, som i adskillige tilfælde beviseligt har ført til meget dårlige resultater, siger Lars Jørgensen, Folkekirkens Nødhjælps programkoordinator i Etiopien.

Der er eksempler på tvangsflytninger, konflikter i og mangelfuld forberedelse af de nye områder – og rapporter om folk, der foretrækker at vende tilbage til deres oprindelige jord. Derfor er det internationale samfund skeptisk over for Meles Zenawis flytning af fattige bønder fra udsatte egne af landet.

– I Folkekirkens Nødhjælp arbejder vi med fødevarer sikkerhed, blandt andet i det etiopisk-danske fællesinitiativ i North Wollo-provinsen i det nordlige Etiopien. Vi har gode erfaringer med, at landbrugsproduktionen og dermed levevilkårene kan øges kraftigt ved hjælp af kunstvanding, bedre dyrkningsmetoder, nye afgrøder etc., siger Lars Jørgensen.

Historien skræmmer

Men hvad siger Meles Zenawi til donorerne skepsis overfor, at forflytningen måske ikke foregår helt frivilligt og helt uden problemer? Premierministeren i *Bistandsaktuelt*:

– Det er som om, at donorerne har noget imod, at folk flytter fra én landsby til en anden. Selvsagt har vi historiske erfaringer med tvangsmæssig flytning af mennesker i Etiopien (Haile Mariam Mengistus 17-årige militærregime, der sluttede i 1991, tvangsflyttede 600.000 bønder og mange tusinde mistede livet under forflytningerne, red.)

– Vi var også forbeholdne i starten. Men vi har ændret syn, fordi vi blev klar over, at titusinder af fattige bønder var i færd med at flytte på egen hånd. Det skabte etniske spændinger og miljøødelæggelser. Derfor er det bedre, at flytningen styres og tilføres ressourcer fra myndighedernes side.

Lars Jørgensen fra Folkekirkens Nødhjælp er enig i, at mange etiopiere reelt set ikke er i stand til at leve et værdigt liv der, hvor de bor nu. Folkekirkens Nødhjælp kan derfor godt bakke op om flytningen, hvis det vel at mærke foregår ad frivillighedens vej og under menneskelige forhold. Lige nu sidder tusindvis af etiopiere, som var rejst væk fra de udsatte områder, i midlertidige lejre og venter på at få tildelt ny jord. Fra lejrene rapporteres om miserable forhold i form af sult og sygdomme.

Etiopien har brug for mere bistand

Lars Jørgensen mener, at det internationale samfund svigter Etiopien. Det skyldes, at det store land på Afrikas Horn kun modtager omkring halvt så meget bistand pr. indbygger som gennemsnittet for Afrika syd for Sahara. Folkekirkens Nødhjælps udsendte siger:

– Der findes langt dårligere regeringer i Afrika end den nuværende regering i Etiopien. Store dele af Meles Zenawis politik er ganske fornuftig, og regeringen er ikke så korrupt som i mange andre lande. Men man kan ikke se bort fra, at regeringen vil gøre alt for at bevare sin magt, og at dette motiv i vidt omfang driver Zenawis politik.

Det sidste kan i Lars Jørgensens fortolkning forklare regeringens iver efter at flytte fattige bønder fra én del af landet til en anden. Ved det seneste valg i maj måned vandt regeringspartierne (i hvert fald ifølge den officielle optælling) i landområderne, hvor staten ejer al jorden, og regeringens folk står for fordelingen af parceller til bønderne. Mens oppositionen vandt i byerne, og blandt andet har fuldstændig flertal i hovedstaden Addis Ababa.

– Regeringens politik er, at folk skal blive på landet på deres kvarte hektar eller flytte til en anden kvart hektar i et landområde, så længe det er under regeringens kontrol, slutter Lars Jørgensen.

(Redaktionen afsluttet 30/10)

Meles Zenawi

Meles Zenawi har ledet Etiopien siden 1995, blandt andet gennem årene 1998–2001 med krig mod tidligere venner og kampfæller i Eritrea.

Meles Zenawis koalitionsregering er domineret af den tidligere frihedsbevægelse *Tigray Peoples Liberation Front*.

Frihedsbevægelsen, der bekæmpede Haile Mariam Mengistus militærregime, kom til magten i 1991.

Den nye regeringskoalition var i sine første regeringsår præget af en stærk centralmagt, planøkonomi og marxistisk-leninistiske holdninger. Med tiden har Meles Zenawi liberaliseret dele af økonomien og etableret en mere decentraliseret styreform (en form for etnisk føderalisme).

Meles Zenawi er en velanset statsleder i både vesten og i Afrika. Han har modtaget en række internationale priser og var medlem af Tony Blairs Afrika-kommission, der tidligere på året lancerede en plan for at bringe ny fart over udviklingen i Afrika.

Danida

UDENRIGSMINISTERIET

BLIVER ETIOPIEN, MALI ELLER NIGER DANMARKS NYE SAMARBEJDSLAND I AFRIKA?

Rådet for Internationalt Udviklings samarbejde indkalder i samarbejde med Ulandsfagligt Selskab til Rådskonference, hvor der er høring om valg af nyt dansk programsamarbejdsland

mandag den 21. november 2005, kl. 11.30-13.30
på **Radisson SAS Scandinavia Hotel,**
Amager Boulevard 70, 2300 København S

Udviklingsminister Ulla Tørnæs redegør på mødet for de aktuelle overvejelser om valg af nyt programsamarbejdsland i Afrika. Derefter vil der være åbent for debat og besvarelse af spørgsmål fra salen.

Det er muligt for alle at klikke sig ind på en ny debatside på www.danida.dk. Her kan man læse om situationen i Etiopien, Mali og Niger. Og man kan indsende debatindlæg og læse andres bidrag.

Tilmelding til konferencen hos Udenrigsministeriet på telefon 33 92 13 19 eller via e-post til helout@um.dk senest **fredag den 18. november 2005**.

'JEG VIL VÆRE MINISTER'

Statsminister Anders Fogh Rasmussen besøgte Tanzania og Mozambique i oktober. Han besøgte skoler og lærte noget nyt om fattigdom.

Af Suzanne Skærbæk Nielsen

– Hvad vil du være, når du bliver stor?, spurgte statsministeren i oktober den overfyldte skoleklasse i den mozambiquiske havneby Pemba. Eleverne fortalte, at de gerne ville være lærere eller sygeplejersker, men én elev sagde:

– Jeg vil være minister.

Og forståeligt nok. Overalt hvor statsminister Anders Fogh Rasmussen satte sine danske fødder, blev han mødt af farverige dansere, trommespil og jubelsang. Der var sandelig kommet fint besøg. Optogene fulgte statsministeren, og nu havde han banet sig vej frem til et klasseværelse på en folkeskole med 4.000 elever. Eleven, der gerne vil være minister, har dog mange forhindringer at skulle igennem. Der er cirka tre millioner elever i Mozambique i dag, hvilket er en stigning på 700.000 på kun fem år. Men antallet af lærere er ikke fulgt med.

Danmark har bidraget til, at 30 procent af alle lærere i provinsen Cabo Delgado, hvor eleven bor, har fået nyt og tidssvarende undervisningsmateriale. Men der er lang vej endnu. Hiv/aids dræber hvert år flere lærere, end der bliver uddannet, og dertil skal føjes, at kun 1,2 procent af eleverne når universitet, og at det samlede antal akademikere i landet kun tæller 1.500. Men eleven er sandsynligvis ikke opmærksom på de statistiske forhindringer, der skal springes over, inden han lander i ministerstolen.

I dag er minister det helt rigtige at være.

Zanzibar til demokratisk eksamen

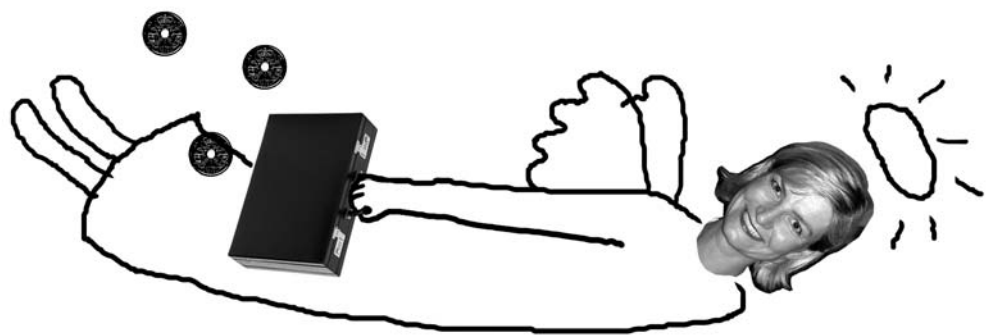
I Tanzania besøgte statsministeren bistandsaktiviteter i det sydlige højland omkring byen Iringa og den uroplagede ø Zanzibar, der har ondt i demokratiet. Den 9. oktober endte konflikter mellem politi og oppositionstilhængere i forbindelse med parlamentsvalget den 30. oktober med 18 sårede.

Statsministeren udtrykte bekymring for urolighederne og for, om valget forløb fair, troværdigt og fredeligt. Demokratiet skal kort sagt til eksamen, og Danmark vil kigge med.

Efter besøget i Tanzania og Mozambique udtalte statsministeren:

– Fattigdommen i Tanzania gjorde stort indtryk på mig. Det, der gør indtryk her i Mozambique, er, at man kan være endnu fattigere.

Mens statsministeren har pakket kufferten ud, så planlægger udviklingsminister Ulla Tørnæs en rejse til Mali og Niger den 25. november til 2. december. Begge lande er i kikkerten til at kunne som muligt bud på et nyt, dansk programsamarbejdsland. En rejse til det tredje kandidatland, Etiopien, overvejes i øjeblikket i lyset af de aktuelle uroligheder i landet.

MASSIV STØTTE PÅ VEJ TIL SUDAN

(Fortsat fra forsiden)

Pengene skal blandt andet bruges til opbygning af en retsstat, god regeringsførelse, jordreform og en folketælling, så der kan afholdes valg. Derudover vil Danmark støtte uddannelsessektoren i Sydsudan. Uddannelse har topprioritet hos mange af de internt fordrevne er en forudsætning for, at de vil vende tilbage til Sydsudan med deres børn.

Den danske støtte vil gå gennem FN-organisationer samt en såkaldt multi-donor trustfond for Sydsudan. Det er en fond, som flere donorer skyder penge i og er med til at administrere.

Den anden halvdel af budgettet skal støtte op omkring indsatsen rettet mod flygtninge og internt fordrevne. Man regner med, at der er 3,8 millioner internt fordrevne mennesker i Sudan – og her er de internt fordrevne i Darfur ikke talt med – samt mellem en halv og en

hel million flygtninge i nabolandene. Danmarks humanitære indsats retter sig derfor dels mod at yde støtte til, at flygtninge og fordrevne kan vende sikkert tilbage til deres hjem og dels mod de områder, hvor der fortsat opholder sig store grupper af internt fordrevne mennesker, der ikke har mulighed for at vende hjem.

FN, danske og internationale NGO'er samt andre internationale organisationer vil få svaret for at anvende den danske støtte på

godt 250 mio. kr. Det overordnede samarbejde med Sudan bliver varetaget af den danske ambassade i Kairo, Egypten. Den danske bistand til Sudan vil blive administreret af en styringsenhed med to udsendte medarbejdere og 3-4 lokalansatte i Khartoum, og en rådgiver placeret i Sydsudans hovedstad Juba, der vil være tilknyttet et fælles donorkontor.

Janina Graae er journalist i Udenrigsministeriets Kommunikationsenhed.

BLÆKS PRUTTE

På øerne ved Østafrikas største kyst-nationalpark stanger kvinderne ulovligt blæksprutter i tidevandszonen. Men der er færre af de ottearmede under vandet end tidligere, og sø-nationalparken forsøger at få indbyggere til at finde andre leveveje.

Tekst: Ulla Lund, Tanzania.
Fotos: Peter Hauerbach.

Da vi ser Tabuni og Hamida første gang på tangen ved øen Jibondo i Det indiske Ocean, bevæbnet med deres jernhager til at stange blæksprutter, løber de væk og i land hurtigere end vi kan følge efter.

Kvinderne tror, at vi kommer fra *Mafia Island Marine Park* – altså Tanzanias miljømyndigheder. Og kun i alt 4-5 dage om måneden er det lovligt at stange blæksprutter her i kyst-nationalparkens 822 kvadratkilometer, hvoraf cirka tre fjerdedele ligger under vandet.

Den vanskelige øvelse her i området – der blev fredet i 1994 – er, at både mennesker og natur skal trives bedre og mere udbytterigt sammen; på kort og langt sigt.

Vi skjuler os i mangroven uden for synsvidde og venter til kvinderne igen vover sig ud. Så gør vi os synlige og vifter smilende med kameraer og blokke. Denne gang bliver der skabt nærkontakt, og vi får lov at følge kvinderne langt ud og se dem ramme de ottearmede med præcision. Mellem fangsterne går der nogle gange et kvarter, andre gange en time. Som Hamida siger:

– Der er ikke længere mange blæksprutter. Bare på de par år, hvor jeg har stanget, er det blevet meget sværere. Nogle dage fanger jeg slet ingen blæksprutter – eller bare én lille, fortæller hun, imens blikket forbliver koncentreret mellem stenene efter mulig fangst. Hun tilføjer eftertænksomt:

– Sikkert fordi vi er blevet flere, der stanger. Nu er der også mange flere mænd end tidligere, hvor det næsten kun var kvinder. Mændene tager ud og snupper dem på lidt dybere vand. Mange blæksprutter når slet ikke i dag at vokse sig store og selv få unger. Men vi skal jo også leve.

Dilemmaet er ganske klart. Blækspruttekvinderne lever på øer som Mafia, Jibondo, Juani, Chole og Bwejuu. Indbyggerne i 11 større landsbyer med over 10.000 mennesker bor, hvor de altid har gjort; men siden 1994 inden for parkens klare grænser med strikse regler for, hvordan naturressourcerne må udnyttes, hvor, hvornår og af hvem.

På flere af øerne er jorden for dårlig til landbrug og derfor er næsten alle fiskere. Nogle fisker ulovligt med net med for små masker, der trækkes ødelæggende henover bunden. Tidligere var også dynamit og cyanidfiskeri udbredt.

Tabuni og Hamida

Vi vandrer bogstaveligt ind i Tabuni, Hamida og de andre blækspruttekvinder – og deres ulovligheder i en af tidevandszonerne ud for øen Jibondo.

Man siger, at beboerne på netop denne ø er efterkommere af pirater. Man føler sig da heller ikke specielt velkommen, hverken som turist eller lokal fra en af de andre øer. Øen lever sit eget isolerede liv og er den mest muslimsk prægede i kyst-nationalparken – uden nogen særlig kontakt med naboøerne.

Hverken Tabuni eller Hamida har nogen sinde været væk fra Jibondo – ikke en gang på Mafia, den største ø i gruppen.

– Hvad skulle jeg på Mafia, siger Tabuni og fortsætter:

– Jeg vil bare bo her, leve med min familie og være i fred.

Når de glemmer vores tilstedeværelse, går de unge kvinder og synger, småsnakker og fniser. De følges normalt en 3-5 stykker sammen, men i dag er de kun de to. Teknikken har de begge lært af deres mødre og søstre.

På rigtig gode dage kan Tabuni og Hamida være heldige at fange en seks stykker. Men der er også dage – og flere og flere af dem – hvor kvinderne går hjem med vandrynkedede tæer og kun en enkelt spiddet blæksprutte på stangen.

Til de fjernere rev

Inspektioner fra kyst-nationalparken, kvindernes eget overfiskeri – og øget konkurrence fra mændene, er, hvad blækspruttekvinderne er oppe imod.

Ifølge statistikkerne findes der 376 blækspruttekvinder på Jibondo og 210 på Juani, hvor 90 procent af fiskerne er kvinder. Dertil kommer et ukendt antal på både Mafia og Chole.

Indimellem sejler de til lidt fjernere rev. Blækspruttekvinderne finder sammen om at

Tabuni Bakavi, Hamida Hasni og de andre kvinder på kysten må kun stange blæksprutter 3-4 dage om måneden. Alligevel er de

betale en *dhow*-ejer for at sejle dem tæt på de blæksprutterige områder, hvorfra de vader det sidste stykke ind gennem vandet.

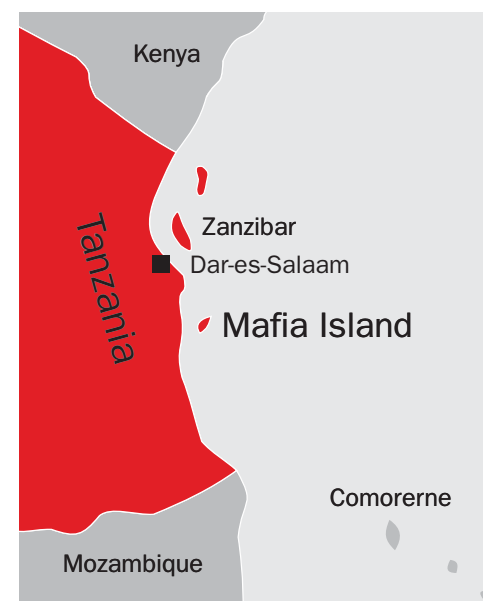
– Ved de rev, vi sejler til, er der stadig store blæksprutter. Men det er nemmere selv at gå ud og fiske fra øen end først at skulle sejle og betale for en bådplads, fortæller Hamida.

Kun få på øerne har haft råd til at bygge store *dhow*'er – med plads til mange og til sikker sejlads længere væk. De fleste lokale mandlige fiskere sejler i små kanoer lavet af udhulede træstammer med sejl og plads til to.

Dørmåtter og dækservietter

En times sejlads fra Jibondo smider vores *dhow* anker ved øen Chole. Her har lidt støtpege fra blandt andet Danida hjulpet kvinderne i gang med også at høste på en anden måde fra havet, så presset på blæksprutter og fisk kan lette, samtidig med at familierne forbedrer deres levestandard.

– For cirka 10 år siden præsenterede vi kvinderne for, hvordan de kan udnytte mangroven og havet på andre måder. De dyrker nu tang, laver reb, dørmåtter og forskellige flettede kurver og andet. Som et led i projektet blev der også til et lille hus, hvor kvinderne kan samles og også sælge deres ting fra, for-

tæller Mohammed Shamte, der er ranger i kyst-nationalparken.

Kvinderne kalder med stolthed huset en 'markedsplads', fordi de faktisk både arbejder og sælger deres produkter her til turister. Udbudet består af kurve, dækservietter, tynde græsmåtter og dørmåtter. Ved hjælp af fælgen fra et gammelt cykelhjul og en simpel selv-

KVINDERNE

næsten dagligt ude og jage dem på det lave vand. Man skal jo leve.

Mariam Musa høster tang, der kan forarbejdes til gelatine.

bygget træmekanik skaber kvinderne meter-vis af tovværk.

Rebslagere

Også i et andet lille hus i landsbyen arbejder kvinderne. Her har de både deres færdige lager af flotte tykke dørmåtter og bunker af fibre indfarvet med urter og klar til brug. Dørmåtterne er tidskrævende arbejde.

– Når vi har brugt mælk og kokos, tager vi de halve skaller og graver dem ned i dyndet i mangroven. Her skal de ligge i et halvt år, for at fibrene kan blive bløde nok til at kunne bruges, fortæller Dalini Selemani på 30 år.

Næste led i processen er helt bogstaveligt at give dem en ordentlig omgang tæv med en træstok, så de nu bløde fibre løsnes fra skallen. Efter de har ligget til tørre i solen, kan den filtrede masse bruges til måtter – eller bare til reb i metermål.

– 30 meter reb, som det tager et par dage at lave, kan jeg sælge for otte kroner, fortæller Mwanjuma Mbaruku og fremviser lange bundter af færdige reb.

Undervandsmarker

Kvinderne går gennem mangroven – til den mere åbne kystzone i kanalområdet mod Juani.

Tidevandet er nu gradvist på vej ind igen, og kvindernes halvmodne tangvækster, bundet på de tyve meter lange snore, er ved at rejse sig fra at soppe i mudder til at duve udspændt i lavt, næringsrigt vand.

– Kyst-nationalparken fik et firma til at hjælpe os i gang. De gav os de første små tangplanter og lærte os, hvordan de skal bindes fast og passes, så de vokser hurtigst muligt, fortæller Mariam Musa på 33 år.

Men 'høsten' kan også nemt slå fejl:

– Nogle gange snupper fiskene vores tang. Andre gange kommer der sygdomme, som vi ikke kender, men som får tangen til at dø og skrump ind, fortæller Mariam, mens hun viser et par af sine reb. Ved næste lavvande vurderer hun, om de er klar til høst. Og når de skal hentes i land, kan der også godt smutte et par blæksprutter og krabber med hjem nede i sækken – når hun nu alligevel er ude og høste i havet.

Ulla Lund er freelancejournalist og Peter Hauerbach fotograf.
ulla.lund@citypressekontor.dk

Mafia Island Marine Park

Danida støtter blandt andet Mafia Island Marine Park, der både beskytter naturen i parken og hjælper befolkningen i gang med alternativer til fiskeri, ulovlig mangrove-tømmerhugst m.m.

Mangrove og søgræs

Det cirka 2.200 kvadratkilometer store område hænger sammen i et økosystem med delta og vådområde, sandbanker, tidevandszoner, områder med søgræs, kystnære koralrev – og ikke mindste store mangroveområder.

80 procent af de rejer, der fanges industrielt ud for Tanzanias 800 kilometer kystlinje, er vokset op i mangroven og søgræsområderne ved øerne Mafia og Rufiji.

Over halvdelen af verdens mangroveområder er forsvundet i løbet af de seneste hundrede år. Mangrovebælterne er med til at beskytte kysterne. Det så man ved tsunamien i julen 2004. De kyststrækninger, hvor mangroven var fjernet til fordel for rejefarme, havnebyggeri med mere, blev langt hårdere ramt end områder med et godt bredt mangrovebælte. Et mangrovebælte på 100 meter kan opsuge omkring 90 procent af kraften fra en tsunami.

Produkter

Tang

Den rødlige tang, eucheuma, tørres i solen. Af massen kan der udvindes et fortykningsmiddel – en slags gelatine – der bruges i fødevarer, maling, tandpasta med mere. Omkring 1.100 kvinder i kyst-nationalparken dyrker tang, og det skaffer dem årligt indtægter på knap 700.000 danske kroner.

Måtter

80 kvinder i kyst-nationalparken har fået træning i at forarbejde kokosfibrene og væve dem til dørmåtter. En måtte, der kræver 20 meter reb, indbringer det der svarer til 26 kroner.

Turisme

De fleste turister på safari i Kenya og Tanzania vælger stadig kysten ved Mombassa og Dar Es Salaam til et par dages afslapning. Flere er dog ved at få øjnene op for kyst-nationalparken, hvor der findes fire gæstehytter – tre på øen Mafia og en på øen Chole. Oveni priserne skal hver turist betale 10 dollars pr. dag til nationalparken.

Udnævnt til Ramsar-område

I februar lykkedes det Ministeriet for Natursourcer og Turisme – blandt andet med dansk ekspertbistand – at få udnævnt Mafia Island Marine Park til et Ramsar-område, som er et særligt vigtigt naturbeskyttelsesområde.

FÆRRE DOLLARS OG FLERE EURO TIL DEN GLOBALE FOND

Af Stefan Katić

Hiv/aids, tuberkulose og malaria koster årligt flere end seks millioner mennesker livet – mere end hele Danmarks befolkning.

En central aktør i verdenssamfundets kamp mod de tre store 'u-landssygdomme' er Den Globale Fond til Bekæmpelse af Aids, Tuberkulose og Malaria.

Men Fonden er løbet ind i lommesmarter. Skal den opretholde sit aktivitetsniveau og samtidig finansiere nye, planlagte aktiviteter, skal den bruge 7,1 milliarder dollars i løbet af 2006 og 2007. Men ved Fondens seneste konference i London i september måned kom der kun lovning på 3,7 mia. dollars.

Fonden skal altså ud og finde 3,4 mia. dollars i løbet af de næste par år.

Fonden mere europæisk

Ved de seneste to såkaldte genopfyldingsrunder – det er her donorerne mødes for at give penge til genoptankning af Fondens pengeskat – er det amerikanske bidrag blevet halveret, relativt set, og udgør nu kun en sjettedel af fondens indtægter mod tidligere en tredjedel.

Og det på trods af, at det samlede amerikanske bidrag til aids-bekæmpelse under Bush-regeringen er steget markant. Amerikanerne foretrækker i stedet i højere grad at støtte aids-bekæmpelse via deres egen organisation, PEPFAR – en støtte der er steget markant de seneste år. USA er dog fortsat den største enkelte bidragsyder til Den globale Fond og lovede i London et bidrag på 600 millioner dollars til Den Globale Fond.

Men samtidig er EU's bidrag steget og EU-kommissionen er nu den næststørste bidragsyder til Fonden. Fælles bidrag fra medlemslande, parlamentet og kommissionen sam-

"LØFTERNE BLIVER MERE OG MERE VIDTGÅENDE, SELVOM ALLE VED, AT DE IKKE KAN GENNEMFØRES I PRAKSIS"

Morten Emil Hansen, IBIS

men, er EU og EU-landene samlet set langt den største bidragsyder.

Fondens samlede finansiering er med andre ord blevet mere europæisk.

Den Globale Fond til Bekæmpelse af Aids, Tuberkulose og Malaria har svært ved at finde penge til nye programmer. Donorerne svigter løftet om at genopfylde Fonden. Men også bidrag fra erhvervslivet er udeblevet.

Donortræthed

Det er nu Fondens tanke, at der skal holdes en midtvejskonference i 2006, hvor man atter vil rasle højt med raslebøssen i et forsøg på at få tilstrækkeligt med bidrag fra donorerne, så kampen mod de tre store sygdomme ikke mister pusten.

– Får man ikke penge nok, kan det få betydning for, hvornår nye ansøgningsrunder gennemføres, vurderer Udenrigsministeriets sydfach Carsten Staur, der siden 2004 har været medlem af Fondens bestyrelse, valgt på vegne af en håndfuld nordeuropæiske donorer (den såkaldte 0,7-gruppe).

Bestyrelsen tager stilling til alle de konkrete ansøgninger om sygdomsbekæmpende programmer fra u-landene.

Ifølge informationsmedarbejder Morten Emil Hansen fra u-landsorganisationen Ibis er Fondens vanskeligheder med fundraising kun et symptom:

– Krisen i Den Globale Fond er udtryk for en generel donor-træthed på hiv/aids-området. Løfterne bliver mere og mere vidtgående, selvom alle ved, at de ikke kan gennemføres i praksis, siger han.

Men hvorfor er donorerne trætte?

– Alle anerkender, at hiv/aids er et stort – måske det største problem – og at der er behov for penge nu og her. Men de lovede stigninger i bistanden er først fra 2010. Trætheden skyldes, at man ikke er i stand til at levere på finansieringssiden – samtidig med at man

Den Globale Fond

Den Globale Fond har indtil nu uddelt tre milliarder dollars i 128 lande.

Efter fire runder med uddeling af fondens midler, er 56 procent af pengene gået til kampen mod hiv/aids, 31 procent mod malaria og 13 procent mod tuberkulose.

Danmark har lovet 280 mio. kr. over de næste to år til Den globale Fond.

Mere på www.theglobalfund.dk og www.aidspace.org/gfo

skruer op for retorikken. Det er tankevækkende, funderer Morten Emil Hansen.

Skuffende private bidrag

Men heller ikke det private erhvervslivet har levet op til forventningerne:

– Skuffende, kalder Carsten Staur firmaernes bidrag og peger specielt her på medicinalindustrien. Da Fonden blev grundlagt, skete det ud fra præmis, at private virksomheder ville bidrage med generøse donationer. Det har – bortset fra undtagelser som *Bill & Melinda Gates Foundation* – ikke været tilfældet.

– Havde man vidst, at der ikke ville komme flere penge fra nye donorer, herunder ikke mindst i det private erhvervsliv, så ville man måske ikke have lavet en helt ny Fond, siger Carsten Staur. Han ser Fondens væsentligste styrke i, at den sætter alle tre store sygdomme – aids, malaria og tuberkulose – sammen under én hat. Og at målet selvsagt også er, at bekæmpelsen af sygdommene ses i snæver sammenhæng med de sundhedssystemer, der er i hvert enkelt u-land. Men alligevel er den ikke blevet den nyskabelse, vi indtil nu havde håbet, erkender Carsten Staur.

– De kommende år vil blive den afgørende test, der vil vise, om det er værd at have en særlig fond, tilføjer Danidas sydfach.

Her er Morten Emil Hansen fra Ibis delvis enig. Han siger:

– Koordinering og samarbejde er altafgørende. Men donorerne har i al for høj grad hver deres dagsorden og søger desperat efter kortsigtede resultater, selvom bekæmpelse af hiv/aids realistisk set vil tage flere årtier.

LIGESTILLING ER EN GOD INVESTERING

Det er ikke nogen nyhed, at kvinderne i u-landene er dem, der rører i kødgryderne.

Men rent faktisk er det også dem, der er ansvarlige for, at der er noget at putte i gryderne. Kvinderne i u-landene er ansvarlige for 60-80 procent af fødevarerproduktionen. På trods af det kan kvinderne mange steder ikke købe og sælge det stykke land, de dyrker uden mandens godkendelse. Og det er blot ét af de mange områder, hvor en kvindes ret til

at have en mening kan gøre en forskel. UNFPA's State of World Population Report 2005 redegør for det kæmpe potentiale, der ligger gemt i kvinderne i u-landene, og som i dag i høj grad går til spilde. Rapporten konkluderer, at ved at investere i ligestilling, skaber man vækst. Derfor er styrkelse af kvinders rettigheder og ligestilling et af de otte 2015 Mål.

/SSN

NYE MEDLEMMER AF SIKKERHEDSRÅDET

Ved en hemmelig afstemning i New York den 10. oktober traf FN's generalforsamling en beslutning om nogle af de vigtigste stolesæder i verden. Fra den 1. januar bliver de fem nye ikke-permanente medlemmer af Sikkerhedsrådet: Congo, Ghana, Peru, Qatar og Slovakiet.

Derved får landene en plads ved siden af Danmark, Grækenland, Japan og Tanzania.

Der er 15 pladser i Sikkerhedsrådet, hvoraf kun fem er faste. Disse pladser besiddes af Storbritannien, Frankrig, Rusland, Kina og USA. Alle de faste medlemslande har vetoret.

Når de nye medlemmer bliver optaget ved årsskiftet, erstatter de Algeriet, Benin, Brasilien, Filippinerne og Rumænien. Danmarks periode som ikke-permanent medlem af rådet udløber den 31. december 2006.

/SSN

HØJE AMBITIONER GIVER ØRETÆVER

Danida lever ikke op til de pæne ord om hensyn til miljøet, konstaterer ny evaluering.

Af Poul Kjar

En gruppe forskere har analyseret de seneste fem års erfaringer med at inddrage miljø som et såkaldt tværgående hensyn i dansk udviklingsbistand.

Miljø skal – lige som menneskerettigheder og *gender* – indtænkes i alle Danidas bistandsprogrammer, har mantraet lydt.

Forskerne fra Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS) har set på, hvordan miljøet tænkes ind i sektorprogrammer inden for landbrug, vand, transport og decentralisering i ti af Danmarks programsamarbejdslande. Konklusionen er, at Danida ikke lever op til sine egne retningslinier om at integrere miljøet i hele planlægningen af sektorprogrammerne.

særligt decentraliseringsprogrammerne, men også vand- og landbrugssektorprogrammer, får en meget lav score for deres inddragelse af miljøet.

– Jeg er nok uenig i måden, hvorpå undersøgelsen sammenstiller de forskellige sektorer. Der er i virkelighedens verden stor forskel på et vejsektorprogram og et landbrugsprogram. Hvis en vej pløjer igennem et vigtigt naturområde, så kan vi jo vælge at bruge nogle ekstra bistandsmidler til at lave en ny linjeføring, siger Holger Bernt Hansen.

– Men vi kan ikke så godt forlange, at en fattig bonde dyrker økologisk eller ikke anvender kunstgødning, hvis det går ud over hans produktion og dermed hans indtjening og levevilkår. Her er vi oppe mod nogle mekanismer, som vi ikke har indflydelse på, påpeger styrelsesformanden.

Tjeklisten blev for lang

DIIS-forskerne konstaterer i undersøgelsen, at Danidas mange tværgående hensyn bety-

– Vi kan ikke slække på miljøhensynet i sektorprogrammerne, siger Holger Bernt Hansen. Foto: Ernst Tobisch.

Rapportens hovedforfatter, seniorforsker Helle Munk Ravnsborg, peger på, at ansvaret for den manglende efterlevelse ikke kun ligger hos Danidas medarbejdere og eksterne konsulenter, der udformer sektorprogrammerne; men også hos Danidas styrelse. Styrelsen har blandt andet til opgave at sikre, at udviklingsbistanden lever op til de politiske strategier og retningslinier.

Dertil siger Danidas styrelses- og rådsformand, professor Holger Bernt Hansen:

– Det er da klart, at vi i styrelsen skal have en skærpet opmærksomhed omkring miljøet som tværgående hensyn. Men når vi får programmerne til tiltrædelse, så skal vi jo i høj grad se på den virkelighed eller kontekst, programmerne optræder i. Hvad kan vi realistisk nå? Og hvad kan vi realistisk stille krav om på et område som miljø, der i de fleste samarbejdslande har lav prioritet?

Tre ud af fire dumpede

Ifølge DIIS' undersøgelse er det først og fremmest i transportsektoren, at Danida følger egne formelle retningslinier for integration af miljøet, når et nyt sektorprogram i et land skal identificeres, forberedes og godkendes. Mens

der, at ingen af de strategiske hensyn for alvor bliver taget seriøst.

– *Er der simpelthen for mange overordnede hensyn og retningslinier i Danida?*

– Vi diskuterer løbende, om Danida skal score lige højt på de tværgående hensyn, eller om vi skal differentiere mellem hensynene. Men det er en svær diskussion – og vi kan ikke slække på miljøhensynet, som jo har høj prioritet i regeringsgrundlaget, men også på den internationale dagsorden, svarer Holger Bernt Hansen.

– *Men er problemet ikke, at hvis Danida fastholder det høje ambitionsniveau med flere og flere tværgående hensyn, så vader man ustandseligt ind i dårlig omtale fra kritiske evalueringer, der jo måler ud fra Danidas egne indikatorer for succes?*

– Jo, vi må nok erkende, at tjeklisten er blevet meget lang, specielt hvis de enkelte hensyn skal inddrages med samme vægt i alle slags sektorprogrammer, slutter styrelsesformanden.

Evalueringsrapporten DIIS Report 2005:10 kan rekvireres for 50 kr. på DIIS, eller downloades fra www.diis.dk/sw14857.asp

ÆNDRINGER PÅ VEJ EFTER KRITIK AF PS-PROGRAMMET

PS Udviklingsministeren har efter omfattende kritik af PS-Programmet udpeget en tolv mand stor referencegruppe. Den skal holde et vågent øje med programmets udvikling fremover.

Af Lars Krøldrup

Penge til Mærsk-havne i Egypten og penge til SAS-Radisson hoteller i Afrika fra Danidas PrivatSektorProgram. Ikke just formålet med danske bistandspenge turde man tro. Ikke desto mindre har dette været tilfældet, og det har rejst en omfattende kritik af PS-Programmet i medierne. Ren støtte til dansk erhvervsliv har et af kritikpunkterne lydt.

Den kritik er blevet hørt af Udenrigsministeriet, der gennem dialog med de involve-

rede i programmet nu vil analysere, i hvilken retning man i fremtiden vil bevæge sig.

Dialogen blev indledt den 28. september med en konference på Det Kongelige Bibliotek, hvor udviklingsminister Ulla Tørnæs præsenterede de tolv personer, der udgør referencegruppen.

Herefter var der præsentation af erfaringer med programmet efterfulgt af debat, hvor en række personer med erfaringer fra PS-Programmet kom med deres bud på forbedringer.

I slutningen af oktober var referencegruppen, sammen med repræsentanter fra det danske Udenrigsministerium, i Bangladesh og Uganda, hvor der blev afholdt seminarer. Her blev der sat fokus på modtagerlandenes synspunkter og erfaringer med PS-Programmet.

I december måned er det planen, at analysen fra referencegruppen skal være klar, hvorefter den drøftes først i Danidas styrelse og siden i Folketingets Udenrigsudvalg.

DU SKAL HELST HEDDE JØRGEN

PS Kvinderådet er utilfreds med, at kun mænd er udpeget til den referencegruppe, der skal forbedre Danidas PS-Program. To kvinder er nu inviteret med.

Af Lars Krøldrup

”I en nylig nedsat referencegruppe synes adgangsбилletten at have været en dåbsattest påtegnet de for 50-60 år siden gængse drenge navne Jørgen, Jens eller Sven(d) parret med en titel som direktør eller chefkonsulent. Noget så eksotisk som kvinder er der nemlig ikke blevet plads til blandt de tolv udvalgte i Udviklingsministerens referencegruppe.”

Sådan lyder en svada i et åbent brev fra Kvinderådets forkvinde, Randi Iversen, til udviklingsminister Ulla Tørnæs. Kvinderådet er Danmarks største kvindeorganisation og samtidig paraply for en række organisationer, som arbejder for kvinders rettigheder.

Hvad med os selv?

Som nævnt i brevet består – eller bestod – referencegruppen, som ministeren har nedsat for at få analyseret mulige forbedringer af PrivatSektorProgrammet, udelukkende af mænd.

Rådet kalder det derfor i brevet til udviklingsministeren for et hårrejsende brud på Danidas egne retningslinier, når det kommer til ligestillingspolitik og de krav, der bliver stillet til udviklingslandene på området.

For et år siden lancerede Danida således en strategi for ligestilling i dansk udviklingsbistand. Med dette faktum i baghånden mener Kvinderådet, at det vil øge referencegruppens effekt og gennemslagskraft, hvis begge køn er ligeligt repræsenteret. Brevet til ministeren er åbent og har blandt andet været bragt i de store gratisaviser.

Handling fra ministeren

Ministeren har nu lyttet til kritikken og inviteret to kvinder til at deltage i referencegruppen. Det drejer sig om chefkonsulent Marie Visti Hansen fra Handel, Transport og Serviceerhvervene (HTS) og direktør for L&S Flag A/S Lisbeth Scott Reinbacher.

”De vil begge kunne bidrage aktivt til referencegruppens drøftelser af de hidtidige erfaringer med PS-Programmet”, skriver ministeren i et svar til Kvinderådets forkvinde, Randi Iversen.

Desuden skriver Ulla Tørnæs, at det bliver værdsat, at rådet opmærksomt følger udviklingen i køns sammensætningen i offentligt nedsatte udvalg, og at Udenrigsministeriet selvsagt bør være særlig opmærksom på dette spørgsmål. Specielt set i lyset af Danidas egen strategi.

MODERAT GLÆDE OVER GÆLDSAFTALE

Når vesten giver de fattige lande gældslettelse, skal Verdensbanken og IMF kompenseres for deres tab. Men pengene tages fra udviklingsbistanden.

Af Poul Kjar

Årsmøderne i Verdensbanken i slutningen af september gav tilslutning til G8-landenes plan om at slette gælden til verdens fattigste lande.

Og efter pres fra blandt andet den danske regering indvilgede G8-landene – verdens otte førende industrinationer – i at kompensere Verdensbanken og Den Internationale Valutafond (IMF) for deres indtægtstab i form af tabte renter og afdrag på u-landenes gæld.

Et tab, som vil løbe op på mellem 42 og 56 milliarder dollars de næste 40 år.

Gældslettelsen finansieres imidlertid over den stigning i udviklingsbistanden, som de rige lande forpligtede sig til tidligere på året. Der er altså tale om nye penge fra G8-landene til IMF og Verdensbanken – men ikke nye penge samlet set til udviklingslandene.

Vagn Berthelsen, generalsekretær i u-landsorganisationen Ibis, der arbejder med gæld, siger:

– Det er positivt, at det er lykkedes at få opbakning til gældsaftalen til trods for stor modstand i IMF og Verdensbanken mod 100

procent gældslettelse til de fattigste lande. Men det er beklageligt, at det internationale samfund – trods gentagne løfter – fortsat finansierer gældslettelsen over udviklingsbistanden.

Ibis har for nyligt sat fokus på, at vi fra dansk side trækker gældslettelsen i vores udviklingsbistand. Dermed falder udviklingsbistanden, når vi fra dansk side hen over de næste ti år giver gældslettelse til blandt andet Sudan på to milliarder kroner og til Nigeria på 1,5 mia. kroner.

Skal selv lægge ud

En anden problemstilling ved gældsaftalen indgået i Washington er, at de fattige lande i første omgang selv skal lægge ud for regningen.

Det vil sige, at et land, der får slettet sin gæld til Verdensbanken og andre udviklingsbanker, vil få det beløb, landet sparer i afdrag og renter, fratrukket udviklingsbistanden fra de samme institutioner.

Efterfølgende kompenseres Verdensbanken og de andre udviklingsbanker af G8-landene. Men compensationen vil ikke gå direkte til de udviklingslandene, der har fået gældslettelse. De vil i stedet gå ind i en fælles pulje og blive fordelt efter Verdensbankens almindelige kriterier for gavebistand.

Ingen sikker kompensation

Dertil siger Vagn Berthelsen fra Ibis:

– De lande, der har fået eftergivet deres gæld, kan altså ikke være sikre på at få andel i compensationen. Det kommer an på, hvordan pengene fra fonden bliver fordelt. Derud-

"Inden vi falder i svime over gældsplanen, skal det understreges, at det kun svarer til 55 øre pr. person i de 18 lande som får gældslettelse. Det er helt utilstrækkeligt". Ibis' generalsekretær Vagn Berthelsen. Foto: Ibis.

over er det umuligt at tjekke, om G8-landene i praksis leverer compensationen. Bidragene til IMF og Verdensbanken er nemlig frivillige, og der er ingen garanti for, at compensationen samlet set vil betyde øgede bidrag.

Vagn Berthelsens pessimisme næres af, at det har været mere end svært at få G8-landene til at overholde løfterne om at finansiere gældslettelsesinitiativet HIPC til 100 milliarder dollars.

– I praksis gives gældslettelse ikke på baggrund af en behovsanalyse, men ud fra hvor mange penge de rige lande er parate til at give. Derfor har de fattigste lande endnu ikke fået en bæredygtig gældslettelse, slutter generalsekretæren i Ibis.

Gribbene kommer

I kølvandet på u-landenes gældslettelse følger de kommercielle banker. Verdensbanken og IMF har gennemført et studie, der viser, at et stigende antal kommercielle kreditorer kører retssager i de lande, der har fået gældslettelse, for at få deres udeståender hjem. Det drejer sig ifølge studiet blandt andet om kreditorer, der har købt gælden billigt i private banker, og som nu ser deres snit til at stille krav om at få pengene udbetalt, nu da u-landene har fået eftergivet offentlig gæld. En liste over kommercielle kreditorer, der kører sager i HIPC-landene, findes i Verdensbankens HIPC-statusrapport fra august.

<http://siteresources.worldbank.org/INTDEBTDEPT/Resources/081905.pdf>

Kilde: Bistandsaktuelt.

ÅRETS KORRUPTIONSINDEKS ER PÅ GADEN

Samlet set er der tale om status quo for Danmarks programsamarbejdslande på årets korruptionsindeks. Ny FN-konvention giver anledning til optimisme.

Af Poul Kjar

Det årlige korruptionsindeks fra organisationen *Transparency International* er på gaden.

På en skala fra 0 til 10 opnår mere end to tredjedele af indeksets 159 nationer mindre end karakteren '5', og det indikerer alvorlig korruption.

For Danmarks programsamarbejdslande er der tale om moderat frem- eller tilbagegang, som dog i alle tilfælde kan tillægges korruptionsindeksets relativt usikre målemetoder.

Ifølge indekset er Ghana det mindst korrupte af Danmarks programsamarbejdslande med en score på 3,5. Det placerer det vestafrikanske land som nummer 65 på listen, der toppes af tv-serien 'Ørnens' bundhæderlige

hjemland, Island, med en score på 9,7. Og med Danmark på fjerdepladsen med 9,5.

Debut til Burkina Faso

Sammen med Egypten er Burkina Faso det næstmindst korrupte af Danmarks programsamarbejdslande. Det er første gang, at Burkina Faso optræder på korruptionsindekset, og landet får scoren 3,4 – væsentligt bedre end gennemsnittet for de afrikanske lande.

Ifølge *Transparency International* er det et udtryk for, at Burkina Faso er i gang med at gennemføre vigtige reformer. Men der er stadig store udfordringer, og regeringen har endnu ikke indfriet en lang række løfter om for eksempel at etablere en institution, der skal kontrollere administrationen af de offentlige finanser.

Det tredje vestafrikanske programsamarbejdsland, Benin, er gået tilbage med 0,3 point, og ligger på en delt 88. plads med blandt andet Tanzania i det østlige Afrika, der er noteret for en marginal fremgang.

Herefter følger blandt de afrikanske programsamarbejdslande Mozambique som nummer 97, Zambia som nummer 107, Uganda som nummer 117 og endelig Kenya – med en score på 2,1 – som nummer 144.

Blandt de tre kandidater til at blive ny dansk samarbejdspartner i Afrika ligger Mali som nummer 88, Niger er nummer 126 og Etiopien nummer 137. Og mens Etiopien og Niger rent faktisk er gået lidt tilbage, er Mali gået 0,3 point frem på listen.

Bolivia går frem

Blandt Danmarks programsamarbejdslande i Latinamerika og Asien står Bolivia for en pæn positiv forbedring på korruptionsindekset, fra 2,2 til 2,5. Mens Nepal er gået tilsvarende tilbage.

Situationen er status quo for Nicaragua og Vietnam, mens bundskraberer blandt de danske programsamarbejdslande, Bangladesh, faktisk har forbedret sig, men stadig ligger nummer næstsids på indekset, kun overgået af Tchad på jumbopladsen.

Det lille buddhistiske bjergrige, Bhutan, optræder slet ikke på listen.

Ny konvention mod korruption

Ifølge *Transparency International* er der grund til at se på fremtiden med fortrøstning. Optimismen baseres blandt andet på, at FN's konvention om anti-korruption træder i kraft i december i år.

Karakter for korruption

De danske programsamarbejdslande listet ifølge *Transparency Internationals* korruptionsindeks 2005. Parentes angiver, om landet er gået frem eller tilbage siden 2004.

65. Ghana 3,5 (-0,1)
70. Burkina Faso 3,4 (ny)
70. Egypten 3,4 (+0,2)
88. Benin 2,9 (-0,3)
88. Tanzania 2,9 (+0,1)
97. Mozambique 2,8 (uændret)
107. Nicaragua 2,6 (uændret)
107. Vietnam 2,6 (uændret)
107. Zambia 2,6 (uændret)
117. Bolivia 2,5 (+0,3)
117. Uganda 2,5 (-0,1)
117. Nepal 2,5 (-0,3)
144. Kenya 2,1 (uændret)
158. Bangladesh 1,7 (+0,2)

Kilde: www.transparency.org

Konventionen skal være med til at fremskynde eftersøgning af stjålede fonde, opfordre banker til at gøre noget ved hvidvaskning af penge og give mulighed for, at myndigheder kan forfølge udenlandske selskaber og individer, der har foretaget korrupte handlinger.

KUN EN DRÅBE I HAVET

Mindre end en halv procent af vores samlede import kommer fra Danmarks programsamarbejdslande. Heraf tre fjerdedele fra Vietnam og Bangladesh, som vi primært køber tøj og tekstiler hos.

Af Lars Krøldrup

Nødder, kaffe, tøj og sko er bare nogle af de produkter, danske virksomheder køber i de danske programsamarbejdslande.

Og det er regeringens politik, at dansk erhvervsliv involverer sig mere i erhvervsfremme i de pågældende lande. Det har vi blandt andet PrivatSektorProgrammet til.

Men hvor meget køber vi egentlig fra disse lande? Ikke ret meget viser tal fra Danmarks Statistik.

I 2004 importerede vi for lige knap to mia. kr. i de 15 lande ud af en samlet import på mere end 400 mia. kr.

Og af de knap to mia. kr. køber vi for mere end 1,5 mia. kr. i bare to lande. Nemlig Bangladesh og Vietnam.

Ser man kun på de ni samarbejdslande i Afrika, importerer vi for 391 mia. kr. Af dem 201 mio. i Ghana alene.

Hård konkurrence med Asien

En stor del af forklaringen er egentlig lige til. Afrika ligger i hård konkurrence med Asien, om de lukrative aftaler med vestlige firmaer og forbrugere, og indtil videre er det Asien, der er kommet sejrrigt ud af denne 'duel'.

Direktør for Danmarks næststørste erhvervsorganisation, Handel Transport og Serviceerhvervene (HTS), Michael Svane:

– Der er nogle forskellige ting, der skal leves op til med hensyn til priser, kvalitet og leveringssikkerhed. Og her er virksomhederne usikre på, om afrikanske samarbejdspartnere er lige så gode som de asiatiske. Vores medlemsvirksomheder er for en stor dels vedkommende meget importtunge, og er derfor meget interesserede i at høre om nye markeder. Men de afrikanske lande er altså oppe mod hård konkurrence fra Asien, siger han.

Afrika ikke et emne

Stort set den samme melding kommer fra Dansk Handel & Service.

– Det er først og fremmest de store forretningskæder, som importerer fra de mere eksotiske lande i Asien og Syd- og Mellemamerika. Og det er min klare fornemmelse, at Afrika på nuværende tidspunkt ikke er et emne for vores medlemmer. Jeg kender i hvert fald ikke eksempler på nogen, der importerer fra afrikanske lande, siger fagchef for international handel, Linda Jakobsen.

Hvorfor tage chancen?

Men der er heller ikke meget fokus på handelsmulighederne i Afrika. Som oftest er det de mere triste historier om hungersnød, borgerkrige og aids, der finder vej til de danske medier.

– Det handler meget om usikkerhed omkring korruption, leveringsdygtighed, kvalitet og logistik. Ja faktisk hele infrastrukturen. Og samtidig spiller folks fordomme ind. Mange har jo en bestemt opfattelse af, hvordan tingene foregår i Afrika. Med netop korruption og så videre, siger Linda Jakobsen.

Hun peger desuden på, at ingen har lyst til at være de første på et nyt og meget usikkert marked.

– Og når ingen kan se, at konkurrenterne er tilstede, hvorfor skulle man så selv tage chancen?, spørger hun.

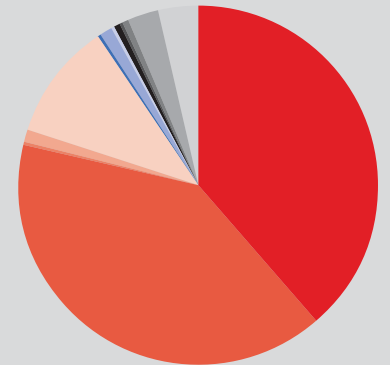
Hun fortæller også, at der generelt mangler oplysninger om mulighederne i Afrika. Man kan dårligt åbne en avis, uden at der står noget om Kina, men aldrig om Afrika, og der bliver sjældent holdt arrangementer, hvor markedsmulighederne i Afrika bliver drøftet, som man ser det med Asien.

– Folk driver jo ikke forretning for deres blå øjnes skyld. Selvfølgelig kan man føle et socialt ansvar, men der skal først og fremmest være et indtjeningsgrundlag. Og det er mange usikre på, om findes i Afrika, vurderer Linda Jakobsen.

Mest fra Vietnam og Bangladesh

Ud af en samlet import på mere end 400 milliarder kroner, udgør importen fra programsamarbejdslandene omkring en halv procent. Importen fra Vietnam og Bangladesh udgør langt hovedparten.

Sådan er importen fra de 15 lande fordelt:

Egypten 3,36%	Burkina Faso 0,24%	Ghana 10,49%
Benin 2,9%	Kenya 1,3%	Uganda 1,34%
Tanzania 0,6%	Mocambique 0,04%	Zambia 0,08%
Nicaragua 0,19%	Bolivia 0,17%	Bangladesh 40,37%
Nepal 0,55%	Bhutan 0,01%	Vietnam 38,37%

Kilde: Danmarks Statistik

Læs mere om Danmarks import og eksport hos Danmarks Statistik:
www.statistikbanken.dk/statbank5a

NEDTÆLLING TIL HONGKONG

En let opblødning af fronterne ses nu inden verdens topledere mødes i december i Hongkong. USA har igen meldt sig ind i WTO-forhandlingerne, men splid i EU sender faretruende signaler.

Af Lars Krøldrup

WTO-forhandlinger i Genève i oktober vakte tilsyneladende den næsten døde Doha-runde til live. Og således blev skepsis for en stund afløst af let optimisme forud for WTO-topmødet i Hongkong i december.

USA er nemlig kommet med et udspil om at afvikle statsstøtte og toldtariffer på landbrugsvarer, som er langt mere ambitiøst end både EU og de øvrige handelspartnere havde forestillet sig. Noget der kan gøre op med den udstrakte protektionisme, der har forhindret en lang række udviklingslande i at få fodten ind på det amerikanske marked.

Amerikanerne kræver dog, at europæerne gør det samme.

EU's handelskommissær Peter Mandelson har svaret, at EU vil matche, og endda gå betydelig længere end de nedskæringer af den mest handelsforvridende støtte, som USA fo-

Hongkong. Næste stop efter Doha, Cancun, Montreal og andre i rækken af WTO-konferencer.
Foto: Paul Hilton/EPA/Scanpix.

reslår. Hvilket flere europæiske lande dog ikke synes er en god idé.

DI: Afskaf toldmurene

Spillet er komplekst, og i visse tilfælde mere røget end speget, ingen tvivl om det.

Og på det seneste har der endda været tale om en fuldstændig aflysning af mødet i Hongkong. Specielt Frankrigs præsident Jacques Chirac har været fremme og truet med et veto, da franskmændene mener, at Peter Mandelson har overskredet sit mandat.

Derfor har blandt andre udenrigsminister Per Stig Møller udtalt, at det vil blive betegnet som en succes, hvis bare ikke forhandlingerne bryder sammen. En udmelding Dansk Industri (DI) er enig i.

– Jeg tror den generelle opfattelse er, at alt andet end et sammenbrud er en succes. Trods amerikanernes udmelding. Det har jo senere vist sig, at der internt i EU er splid. De sydeuropæiske lande er langt mere protektionistiske, end vi er længere nordpå, og de anklager EU's forhandlere for at have overskredet deres mandat. Men Dansk Industri støtter op om

den linje, forhandlerne har lagt, som også er den linje den danske regering støtter. Nemlig afskaffelse af toldmurene, siger chefkonsulent Peter Thagesen fra Dansk Industri.

Landbruget fylder ikke meget

– Der er sket meget de sidste uger, og meget kan naturligvis nå at ske endnu. Men det er glædeligt, at USA er kommet med denne udmelding. Vi er optimister i DI og regner da med, at der kommer fremskridt på ministerkonferencen i Hongkong, siger Peter Thagesen.

Han peger samtidig på, at landbruget ikke udgør mere end omkring otte procent af verdenshandlen, mens handel med ikke-landbrugsvarer er på over 90 procent.

– DI støtter, at EU udviser den nødvendige fleksibilitet i landbrugsforhandlingerne, der er en af hjørnestenene i WTO-debatten. Men vi må altså ikke glemme alt det andet, der også handles med, siger han.

Peter Mandelson har da også sagt, at efter EU's seneste udspil har man nået grænsen for, hvad der er socialt acceptabelt i Europa. Dermed mener han, at EU har foretaget alle de indrømmelser, der er mulige, og nu forventer at se andre lande bevæge sig på de områder, hvor EU har såkaldte offensive interesser. Nemlig områder som industri og service.

www.wto.org

NØDVENDIG BOG OM AFGHANISTAN

Af Keld Broksø

'Afghanistan – besættelse, borgerkrig og befrielse' af Viggo Fischer, formand for Den danske Afghanistankomité, er en nødvendig bog. Af den simple grund at Danmark, siden det menneskefjendske Talebanstyre faldt i Afghanistan i 2001, er blevet dybt involveret i Afghanistans genopbygning og forsvar med udstationerede, danske soldater.

Da den danske indsats begyndte for fire år siden, kendte kun en meget lille gruppe danskere i forsvaret og 'bistandsbranchen' til landets kringledede, historiske og etniske baggrund. Det er også her, at nøglen til både dagens konflikter, problemer og deres løsninger findes.

I dag arbejder en støt voksende gruppe af danskere – direkte eller indirekte – professionelt med Afghanistan. Samtidig er interessen øget i offentligheden og medierne for, hvad der foregår i dette land, der 18. september i år gennemførte et demokratisk parlamentsvalg med færre skønhedspletter end ventet.

Kronologisk oversigt

Bogen bevæger sig strengt kronologisk fremad og slutter i december 2004, hvor præsident Hamid Karzai udnævner sin regering. Ved vejs ende er læseren blevet beriget med en stor og detaljeret viden om alt fra usbekiske besættelse i 1500-tallet, persere i 1700-tallet, briter i 1800-tallet, sriben af forvirrende kup i 1970'erne, Sovjetunionens blodige besættelse i 1980'erne – og endelig den USA-ledede militæraktion fra 2001.

Hvis nogen frygter, at bogen – Viggo Fischers baggrund in mente – blot er et reklameskrift for den danske NGO-indsats, så er den uro grundløs. Såvel projekterne hos Afghanistankomitéen og den langt større, danske hjælpeorganisation, DACAAR, bliver omtalt i en historisk og politisk ramme, der klæder bogens stramme, akademiske form. Den er forsynet med et omfattende notesystem, ordforklaringer og kildeliste.

Ingen konklusion på et sølvfad

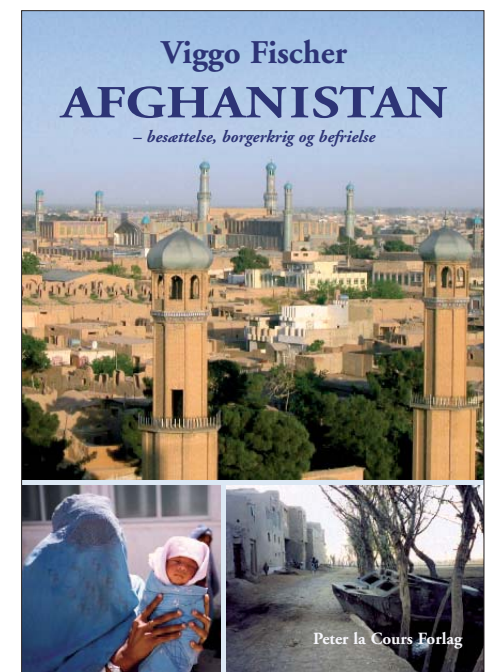
Den akademiske form er til gengæld både bogens styrke og svaghed.

Styrken er, at man får et ganske dækkende billede af, hvad der er foregået – og det uden en lurende mistanke om, at man bliver manipuleret til en bestemt mening om forløbet.

Svagheden er, at analysen, den personlige stillingtagen, vovemodet til at give en pejling på, hvad der vil ske fremover, samt en udpegning af faldgruber i den internationale indsats, er trådt i baggrunden.

Ingen når gennem Viggo Fischers bog uden en eftertanke om, hvorfor det afghanske folk i så mange årtier kunne blive mishandlet af andre folkeslag – og desuden kunne mishandle sig selv som det er sket især i 1990'ernes borgerkrige. Den direkte konklusion er, at udenlandsk indsats – militært som bistandsmæssigt – fortsat er helt afgørende. Og det er Viggo Fischers fortjeneste, at hans gennemarbejdede bog ikke propper den konklusion ned i halsen på læseren. Derimod skabes denne erkendelse sideløbende med det større overblik, som bogen side for side skaber om Afghanistan.

Keld Broksø er freelancejournalist.

Viggo Fischer: Afghanistan – besættelse, borgerkrig og befrielse. Peter La Cours Forlag. 336 sider, 298 kr. Kan bestilles hos alle boghandlere eller direkte på vf@fischernet.dk

I SOLDATENS FODSPOR

Mette Zeruneiths dokumentarfilm om en tidligere børnesoldat i Uganda ender et fuldstændigt andet sted end planlagt. Det er der kommet en fascinerende film ud af.

Af Suzanne Skærbæk Nielsen og Lars Krøldrup

Steven Ndugga henvender sig til et dansk filmselskab for at fortælle sin personlige historie om sin tid som børnesoldat i Ugandas regeringshær UPDF, da han var 13 år.

Nu er han 30 år og bor i Danmark. Et par måneder efter henvendelsen får Steven et brev, som fortæller, at hans søn er i live og nu selv er børnesoldat.

En søn, han ellers troede var omkommet under familiens flugt fra Uganda; en flugt som kostede hans kone livet. Steven tager til Afrika for at finde sin søn, men tingene går ikke helt som planlagt. Pludselig er repræsentanter fra Ugandas regering i Danmark for at stoppe filmen, og beskylder Steven for at være terrorist.

Filmholdet får dog lov til at tage til Uganda under opsyn for at komme til bunds i de mange spørgsmål, der nu melder sig.

Det kommer der en glimrende film ud af, hvor man får et sjældent indblik i, hvordan et regeringsapparat også kan fungere. Den rejser en masse spørgsmål, der langt hen ad vejen forbliver ubesvarede. Men det er i virkeligheden helt på sin plads. For hvem har egentlig svarene? Hvad er løgn? Hvad er sandheden?

Filmholdet kæmper med regeringens sikkerhedsrådgiver i Uganda for at få de rigtige oplysninger. Foto: Magic Hour Films.

Uden rigtig at vide hvor og hvordan historien ender, følger man den mere og mere kaskade udvikling.

Filmholdet er på en farefuld færd, men sætter på bedste vis publikum ind i det detektivarbejde, der er forbundet med optrevling af skjulte motiver og jagten på sandheden, mens journalisterne prøver at følge Stevens fodspor.

Filmen ender samtidig med at være en beskrivelse af et land, som kæmper med det demokrati, der kan være så vanskeligt at få til at fungere, når man tager Ugandas blodige historie i betragtning.

I Soldatens Fodspor er kommet til verden i et samarbejde mellem Magic Hour Films, Det Danske Filminstitut og DR.

Instruktør: Mette Zeruneith. Produceret med støtte fra blandt andet Danida.

Næste visning er i biografen Vester Vov i København den 11. november kl. 17.00.

Derudover kan filmen købes på www.magicfilms.dk eller lånes på bibliotekerne.

PRIVAT SEKTOR PROGRAMMET SET INDEFRA

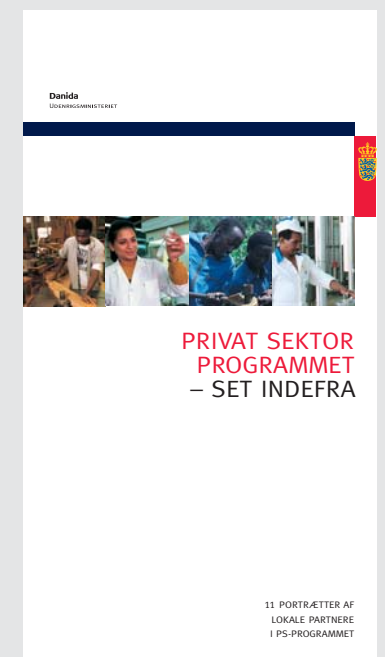
Ny Danida-pjece fortæller om erfaringerne med PS-Programmet (Privat Sektor Programmet).

PS-Programmet tilbyder rådgivning og økonomisk tilskud til danske virksomheder, der ønsker at indgå samarbejde med virksomheder i Danidas programsamarbejdslande.

Gennem PS-Programmet kan den danske virksomhed få hjælp til udvælgelsen af den rette samarbejdspartner, der kan give adgang til nye markeder, produkter og produktionsmuligheder. Omvendt vil den lokale virksomhed styrke sin position gennem adgang til dansk knowhow og teknologi.

I den nye pjece har Danida portrætteret 11 lokale partnere i lande som Uganda, Burkino Faso, Egypten og Nicaragua.

Gennem beskrivelser af, hvordan samarbejdet er kommet i stand og hvad de lokale partnere har fået ud af samarbejdet med en dansk virksomhed, skabes et billede af mulighederne og variationen i PS-programmet.

Pjecen med de 11 portrætter kan bestilles og downloades på www.danida-publikationer.dk eller downloades via Udenrigsministeriets hjemmeside www.um.dk under punktet Udviklingspolitik > Erhvervsamarbejde > PrivatSektorProgrammer > Analyse af PS > Konference om PS

DANIDAS ÅRSBERETNING – NU PÅ ENGELSK

Danidas Årsberetning 2004 foreligger nu på engelsk. Den kan bestilles på www.danida-publikationer.dk og er gratis.

IKKE BARE JULEHYGGE

Overskuddet fra salget af Børnenes U-landskalender går i år til at sikre skolegang for burmesiske flygtningebørn i det nordlige Thailand.

Af Lotte Jack Wenzel

Når danske børn hver dag i december måned åbner en ny låge i årets U-landskalender, lukkes de samtidig ind i hverdagen hos børn, der lever i en helt anden verden end deres egen.

For Børnenes U-landskalender er andet end en optakt til den daglige dosis Bamses Jule rejse i fjernsynet. U-landskalenderen er også den mest synlige del af et omfattende baggrunds- og undervisningsmateriale om børn i udviklingslandene – i år om burmesiske flygtningebørn.

Ved at købe kalenderen, som er et samarbejde mellem Danmarks Radio og Danida, er danske børn med til at sikre skolegang for shan-børn i det nordlige Thailand. Børnene er alene eller sammen med deres familier flygtet fra delstaten Shan i Burma, hvor de længe har været forfulgt af militærstyret.

Med et forventet overskud fra årets kalendersalg på 3-4 mio. kroner er planen, at shan-børnene får læsebøger på deres eget sprog, en frokost som de selv skal være med til at tilberede, transport i skolebus for dem, der bor længst væk, og en årlig lægeundersøgelse. Samtidig får børnenes lærere et tilbud om videreuddannelse.

En drøm om Burma

Gennem baggrunds- og undervisningsmaterialet kan danske skolebørn først og fremmest møde shan-drengen Sai Ku i bogen *Drømmen om Burma*, skrevet af forfatteren Kåre Bluitgen – som nok i øjeblikket er mest kendt som forfatter til en børnebog om Profeten Mohammed.

Sai Ku er sammen med sin familie flygtet ind i Thailand, men drømmer om at vende til-

bage. Og en nat gør han virkelighed ud af drømmen og drager på egen hånd af sted mod det fædreland, som han aldrig har set.

Derudover kan de danske skolebørn i undervisningsmaterialet lære at lave shan-mad og lege shan-lege. De kan høre meget mere om shan-folkets og Burmas historie. De kan gennem et rollespil selv prøve at være flygtning for en dag. Og de kan se film fra shan-børnenes hverdag.

Og på hjemmesiden www.u-landskalender.dk findes supplerende aktiviteter, faktabøger, spil og en brevkasse, hvor børn og voksne kan få svar på spørgsmål om flygtningebørn fra Burma.

40 år med U-landskalender

Undervisningsmaterialet, som er tilrettelagt for 1.-4. klasse, har været en fast bestanddel af U-landskalenderen siden starten af 90'erne, hvor danske skolelærere i stigende grad henvendte sig til Danida for at få yderligere materiale om de børn og de lande, som årets kalender støttede.

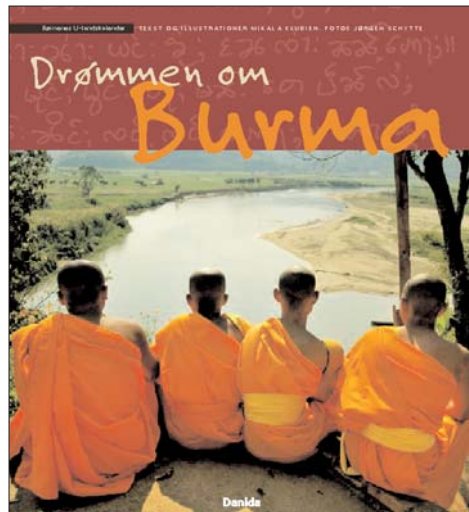
Men selve U-landskalenderen er meget ældre. I over 40 år har danske børn gennem købet af kalenderen været med til at støtte jævnaldrende børn i u-landene med 4-5 mio. kr. årligt.

Det praktiske arbejde med at få hjælpen ud til shan-børnene står Den Danske Burma Komité for i samarbejde med en lokal organisation. Burma-komitéen har i mere end 10 år beskæftiget sig med konflikten i landet og gennem årets U-landskalender-projekt håber komitéen at kunne skabe en lidt bedre tilværelse for godt 2.000 af de fattige Shan-børn, som illegalt bor i et land, hvis sprog de ikke taler.

Børnenes U-landskalender koster 35 kr. og kan købes i banker og sparekasser landet over og på www.dr.dk/netbutik.

Undervisningsmaterialet består af elevbogen 'Drømmen om Burma' af Kåre Bluitgen, pris 98 kr. og en lærervejledning med dvd, der koster 78 kr. Undervisningssæt med 26 elevbøger, to lærervejledninger samt dvd med DR's u-landskalenderfilm fra Burma koster 995 kr.

Lotte Jack Wenzel er journalist i Udenrigsministeriets Kommunikationsenhed.
lotwen@um.dk

UDENRIGSMINISTERIET

Danida

Landbrugssektorprogram

Økonomisk seniorrådgiver til Mozambique. Du skal rådgive og assistere myndighederne centralt og i distrikterne i udvikling, implementering og evaluering af styringssystemer for økonomi og planlægning. Du har solid erfaring med implementering af styrings-systemer, samt flere års erfaring som rådgiver for offentlige – gerne 3. verdensinstitutioner. Du kan flydende engelsk og taler gerne portugisisk.

Stillingen opslås med forbehold for de bevilgende myndigheders godkendelse.

Bivejskomponent

Rådgiver til Mozambique. Du skal rådgive og assistere de nationale partnere med implementering og styring af bivejskomponenten under landbrugssektorprogrammet. Du er sandsynligvis civilingeniør og har solid erfaring inden for institutions- og kapacitetsopbygning på vejområdet i 3. verdens lande, ligesom du er erfaren som rådgiver. Du kan flydende engelsk og har kendskab til portugisisk.

Stillingen opslås med forbehold for de bevilgende myndigheders godkendelse.

Infrastrukturrådgiver til provins uddannelsessektorprogram

Rådgiver til Mozambique. Med udgangspunkt i en placering i provinsadministrationen i Quelimane i Zambezi-provinsen skal du støtte de lokale myndigheder med byggeopgaver og indkøb af inventar inden for uddannelsessektoren. Du skal bistå med opbygningen af provinsens evne til selv at planlægge og styre byggeopgaver, og du skal føre tilsyn med eksisterende byggeri mhp. at monitorere fremdrift og kvalitet. Du har en relevant teoretisk og praktisk baggrund som ingeniør eller byggearkitekt med erfaring fra udviklingsprogrammer. Du har praktisk erfaring fra offentlig forvaltning med kontraktstyring, social udvikling og inddragelse af offentligheden i byggeprojekter.

Fuld stillingsbeskrivelse og **obligatorisk** ansøgningsskema ligger på www.mercuriurval.com/dk/danida.

Mercuri Urval

Ansøgningerne skal sendes til: **Mercuri Urval A/S** på muo@mercuri-urval.com, alternativt til Philip Heymans Allé 5, DK-2900 Hellerup.

TIDSSKRIFTET KONTAKT LUKKER

Årligt tilskud på en million kr. fra Danidas Oplysningsbevilling bortfalder, og det kan MS's magasin ikke overleve.

Efter 57 år drejer Danmarks ældste tidsskrift om u-landsforhold nu nøglen om.

Mellemfolkeligt Samvirke (MS) har endegyldigt besluttet at lukke sit globale magasin KONTAKT, der går ind fra nytår. Dermed afsluttes den længste udgivelsestradition i både Mellemfolkeligt Samvirke og det danske u-landsmiljø.

Lukningen er en direkte konsekvens af beskæringen af Oplysningsbevillingen, som indtil i år har støttet udgivelsen af *KONTAKT Internationalt Magasin* med godt en million kroner årligt. MS har vurderet, at det ikke er muligt at udgive bladet på markedsøkonomiske vilkår.

Siden bladets start den 15. oktober 1948 har personer som Alex Frank Larsen, Sven Skovmand, Dorrit Saitz, Uffe Torm og Torben Kitaj siddet i redaktørstolen. Nuværende og sidste redaktør for KONTAKT er Christian Korsgaard.

/SK

HER LUGTER BISTAND AF FISK – ELLER RETTERE: BLÆKSPRUTTE. VELKOMMEN TIL:

VERDENS MINDSTE 'DANIDA'

Færøernes 'Danida' har én ansat, et samlet budget på 2,7 millioner kroner – men store ambitioner om at kunne gøre en forskel. Den færøske bistand bygger nemlig på landets egne kompetencer inden for fiskeri og fiskeforarbejdning.

Af Lars Thostrup, Thorshavn.

Der er ingen tvivl i stemmen: Når det gælder fiskeri, så har Peru – verdens næststørste fiskeri-nation – en hel del at lære af færingerne.

– De fisker med de metoder, vi selv anvendte for 30-40 år siden. Jo, Færøerne har meget at bidrage med. Og det gælder hele vejen rundt – fra fangstmetoder over forarbejdning til salg og distribution, fortæller fuldmægtig Gunvør Balle – eneste medarbejder i den færøske bistandsadministration – efter hun forleden vendte hjem fra Peru med positive forventninger til det projektforslag, som sandsynligvis bliver Færøernes første internationale udviklingsprojekt: Et anlæg til produktion af proteinrig mel fra kæmpe-blæksprutter.

Færøerne har i løbet af de seneste år gradvist fået større spillerum til at føre sin egen udenrigspolitik – dog inden for rigsfællesskabets rammer. I takt med denne udvikling har landstyret oprettet sin egen lille udenrigstjeneste med udsendte medarbejdere i København, Bruxelles og London. Og med finansloven for 2005 fik den udenrigspolitiske frihed endnu en tangent at spille på. For første gang var der nu en budgetlinje med overskriften 'udviklingsbistand'. Det er dette nye politik-område, som cand. merc. Gunvør Balle nu er gået i gang med at omsætte til konkret handling.

Balle alene i verden

Der var ikke noget indviklet organisationsdiagram at sætte sig ind i, da den nyansatte fuldmægtig for et halvt år siden satte sig til rette i sin nye stol i Lagmandens kontor. For spørgsmålet om, hvem der gør hvad, har altid det samme svar. Gunvør Balle er som nævnt den eneste medarbejder i den færøske bistandsadministration.

For at finde inspiration til opbygningen af Færøernes egen bistandsadministration har Gunvør Balle blandt andet anvendt de første måneder til at kigge ind gennem vinduerne hos nabolandenes bistandsorganisationer.

– Her har jeg nok haft mest ud af at spørge islændingene til råds. Med kun fem medarbejdere på ICEIDAS hovedkontor i Reykjavík er deres erfaringer umiddelbart lettest at overføre til vores virkelighed, siger hun. Samtidig kan man – med mindre end en snes års erfaring på bagen – i Island stadig huske, hvordan det var at begynde fra bar bund. Inspirationen til den styregruppe, som også deltog i den ny-

lige rejse til Peru, er dog kommet fra Danmark. Ligesom det er tilfældet for Danidas Styrelse for Internationalt Udviklingssamarbejde, så består styregruppen blandt andet af repræsentanter for erhvervslivets organisationer.

Gunvør Balle var først ansat i en dansk eksportvirksomhed efterfulgt af nogle år som medfølgende ægtefælle i Qatar. Fra 1997 og frem til i år har hun arbejdet med opbygningen af en servicevirksomhed inden for den begyndende færøske olieindustri.

Med andre ord: Hendes baggrund er kommerciel. Hun er entreprenørtypen, som er på udkig efter gode forretningsmuligheder. Denne tankegang har hun også med sig, når det handler om udviklingsbistand.

Gunvør Balle lægger ikke skjul på, at hun selv er en novice i udviklingsbranchen. Hun kan derfor godt indimellem savne nogle erfarne kolleger, som står parate med gode råd og hurtige svar. Til gengæld slipper hun for alle de tunge administrative procedurer og de knarvorne besser-wissere, som alt for godt ved, hvad der ikke kan lade sig gøre. Der skulle derfor være god plads til nytænkning.

Kommercielle sidegevinster

Både i finansloven for 2005 og i forslaget for det kommende år er der afsat et samlet beløb på 2,7 mio. kroner til udviklingsbistand.

– Det er da en begyndelse. Men der er naturligvis langt op til de cirka 70 mio. kroner, der skulle til, hvis vi på linje med selvstændige stater for eksempel skulle stille mod at yde op imod en procent af vores BNI, erkender Gunvør Balle.

Det færøske parlament, Lagtinget, har for 2005 givet lagmanden sin bemyndigelse til at beslutte, hvordan dette års bistandsbudget bedst anvendes. Men før der kan udbetales penge fra næste års budget, må lagmanden først have præsenteret og godkendt en sammenhængende færøsk bistandspolitik. Og netop denne opgave ligger for tiden øverst på Gunvør Balles skrivebord. Det er håbet, at et færdigstillet forslag til en færøsk bistandspolitik kan foreligge i slutningen af indeværende år. Man skal dog næppe forvente, at der bliver tale om en større mursten pakket med florumvunden bistandslingo.

– Politikerne heroppe har ofte en meget håndgribelig tilgang til sagerne. De vil altid have konkrete svar på konkrete spørgsmål. Om fiskesorter. Om kajkantens længde og dybde. Og så videre. Det giver os en forpligtelse til altid at have alle de konkrete detaljer helt på plads, siger hun.

Med sin kommercielle baggrund har Gunvør Balle ingen berøringsangst over for, at den forretningsmæssige side af sagen også kan blive en del af Færøernes bistandspolitik.

– Det er kun godt, hvis vores udviklingsprojekt i Peru kan bane vejen for færøske investeringer. Og hvis en fiskerivirksomhed etablerer sig i Peru, kan det jo være, at den trækker andre med sig: sin bank, sit forsikringselskab, sit PR-bureau...., siger hun, men tilføjer straks:

Gunvør Balle er eneste medarbejder i den færøske bistandsadministration. Foto: Finnur Justinussen.

– Når vi går ind i et projekt, skal der ikke herske tvivl om, at der i første række er tale om udviklingsbistand. Den dag vi forlader et projekt igen, skal vi have efterladt noget af værdi – et reelt kompetenceløft.

Blækspruttemel

Det var fra begyndelsen tanken, at det var et af verdens små, fattige øsamfund, som skulle nyde gavn af den færøske udviklingsbistand. Et samfund, hvor de naturgivne vilkår mindede om de færøske og få midler ville gøre en mærkbar forskel.

Men valget faldt alligevel på Peru. Et næsten 1.000 gange så stort land med næsten 600 gange så mange indbyggere, som kun har ét ord tilfælles med Færøerne: Fisk.

– Det er jo nok lidt af en tilfældighed, konstaterer Gunvør Balle. Tilfældigheden har dog et navn: Jógvan Martin Joensen. En 31-årig færøing, som sammen med sin peruanske kæreste gennem de seneste par år har boet i Lima, hvor han driver sit eget konsulentfirma. Det er

først og fremmest ham, der har fået landsstyrets øjne op for de mange uudnyttede muligheder inden for den peruanske fiskerisektor.

Til forskel fra de 46.000 færinger oppe i Nordatlanten får de 26,8 millioner peruvianere alt for lidt ud af havets rige ressourcer. Hver og en af de små ansjoser, som udgør omkring 95 procent af landets samlede fangstmængder, bliver således malet til fiskemel af ringeste kvalitet og kan derefter kun anvendes som dyrefoder.

Med det projekt, som nu forventes at blive Færøernes første udviklingsprojekt, vil der blive opbygget et fabriksanlæg, som skal producere proteinrig mel fra kæmpeblæksprutter. Produktet vil være af en kvalitet, som kan anvendes som menneskeføde og indgå i den kost, som uddeles af Perus statslige organisation for fødevarerhjælp, PRONAA.

Lars Thostrup er freelancejournalist bosat på Færøerne. larsthostrup@kallnet.fo

NYT OM NAVNE NOVEMBER

BILATERALE LANGTIDSRÅDGIVERE

(Ansatte på sektorprogrammer, der administreres af Danida og regeringer i modtagerlandene).

Cand. mag. i russisk og østeuropæiske studier, **Mikael Hertoft**, 48, er blevet kontraktansat som seniorrådgiver for at styrke civilsamarbejdsorganisationerne i Ukraine og Belarus. Tjenestested Kyiv, Ukraine.

MULTILATERALE RÅDGIVERE

(JPO's og seniorrådgivere).

Cand.jur. **Sanne Jeanett Andersen**, 28, er udsendt som JPO til Uganda for UNHCR, hvor hun skal arbejde med hjemsendelse, genbosættelse og lokal integration af flygtninge.

Cand.scient.pol. **Ditte Bjerregaard Jensen**, 32, er udsendt som JPO til Afghanistan for UNHCR, hvor hun skal arbejde med UNHCR's eksterne relationer, herunder kontakt til donorer og information om UNHCR's programaktiviteter i landet.

MA International Relations, **Camilla Winther Kragelund**, 30, udsendes som JPO til Sri Lanka for UNHCR, hvor hun skal arbejde med beskyttelse af og bistand til internt fordrevne/hjemvendte flygtninge.

Cand.scient.soc. **Sisse Aagaard Kristensen**, 32, er udsendt som JPO til Uganda for UNHCR, hvor hun skal arbejde med rådgivning af individuelle flygtninge samt udarbejdelse af programmer for særligt udsatte grupper.

UDENRIGSMINISTERIET

Cand.silv. **Lars Eskild Jensen**, 50, er ansat som bistandskonsulent i kontoret for bistandsfaglig tjeneste (BFT).

Cand.scient.soc. **Mette Kjær Larsen**, 30, er blevet ansat som fuldmægtig i kontoret for Naboskabsprogrammet (NAB).

Cand.phil. **Flemming Nichols**, 53, er ansat som ministerråd i kontoret for FN & Globalt udviklingssamarbejde (FNG).

NGO'ER

Sygeplejerske **Anita Arslan**, 26, er udsendt til Lima, Peru, for Læger uden Grænser. Her skal hun arbejde på et hiv/aids-projekt og føre tilsyn med de lokalt ansatte sygeplejersker, rådgivningen af de hiv-positive samt projektets apotek.

Cand.mag. **Marie Benitez**, 41, er rejst til Merauke-distriktet i Indonesien for Læger uden Grænser. Her skal hun arbejde som administrator og være med til at overdrage et hiv/aids-projekt til de lokale myndigheder.

Cand.scient.soc. **Cecilie Bjørnskov-Johansen**, 34, er udsendt som regional repræsentant for Folkekirkens Nødhjælp i Sydøstasien med kontor i Cambodja. Cecilie Bjørnskov-Johansen har siden 2001 været ansat i og leder af Folkekirkens Nødhjælps globale fundraising-enhed.

Bioanalytiker **Ulla Collins**, 61, er udsendt til Haiti for Læger uden Grænser. Her skal hun arbejde på et nystartet kirurgisk projekt i slumkvarteret Cité Soleil i hovedstaden Port-au-Prince.

Læge **Zitta Barella Harboe**, 29, er udsendt til Etiopien for Læger uden Grænser for at forestå en undersøgelse af en mulig malaria-epidemi i et område sydvest for hovedstaden Addis Abeba og vurdere behovet for en yderligere indsats fra Læger uden Grænser i området.

Cand.tech.soc. **Anne Hoff**, 41, er ny landechef for Mellemfolkeligt Samvirkes kontor i Kenya. Hun kommer fra en stilling som afdelingsleder for DR Miljø og har 1997-99 arbejdet som teknisk rådgiver på et NGO-projekt for kvindelige ledere i Mozambique.

Journalist **Lisbeth Jensen**, 49, er ansat som informationsmedarbejder for Mellemfolkeligt Samvirke (MS) i Tanzania. Lisbeth Jensen har bl.a. tidligere arbejdet i Mozambique som konsulent og freelance-skribent for Danida, Ibis, MS, 3F og HK.

Vært og ekspeditionsleder på TV 3 Viasat, **Jakob Kjeldberg**, 36, skal som organisations-ambassadør stå i spidsen for ASF-Dansk Folkehjælps humanitære arbejde. Jakob Kjeldberg er tidligere professionel fodboldspiller og har i de senere år været vært på diverse fodbold- og underholdningsprogrammer.

Cand.silv./ Land use in developing countries **Mogens Krog**, 38, er udsendt til Tanzania for Mellemfolkeligt Samvirke. Her skal han arbejde som cooperative advisor for den lokale partner Kibaha agricultural co-operative joint venture.

Geograf og MA i miljø- og udviklingsstudier **Judith Kyst**, 34, tiltræder som ny generalsekretær i Max Havelaar Danmark, hvor hun får ansvaret for at gøre garantimærket for fair handel mere udbredt herhjemme. Judith Kyst har siden 1996 været tilknyttet Max Havelaar, først som projektleder og siden som markedschef.

Master i efterkrigsgenopbygning **Lars Nejsig Larsen**, 33, er udsendt til Afghanistan for Mission Øst. Her skal han være med til at sørge for rent drikkevand og genopbygning af bl.a. skoler.

Waseem Mahmood, er ansat som projektmedarbejder hos International Media Support (IMS). Her skal han stå for mediepartnerskabsprogrammet 'Media Cooperation with the Arab World and Iran'.

Familieterapeut **John Reinstein**, 51, er ansat som Operations Director for Red Barnet i Uganda. John Reinstein, som de sidste 16 år har arbejdet med børn i krig og katastrofer og international nødhjælp i konfliktområder, skal tilse, at Red Barnets programmer i Uganda bliver udført effektivt.

Agronom, tidl. lektor og tidl. landmand **Flemming Winther Olsen**, 54, er startet som ny landechef for Mellemfolkeligt Samvirkes kontor i Tanzania. Han er tidligere været udsendt som landbrugsrådgiver for Danida i Tanzania, Zimbabwe, Mozambique og for FAO i Kenya.

Cand.polit. **Peter Qvist-Sørensen**, 46, er rejst til det vestlige Darfur i Sudan for Læger uden Grænser. Her skal han være feltadministrator på et projekt, der giver medicinsk nødhjælp til tre flygtningelejre.

HD i afsætningsøkonomi, **Marie Villumsen**, 28, er rejst til Sudans hovedstad, Khartoum, hvor hun skal indføre en ny lønstruktur for de lokalt ansatte medarbejdere på Læger uden Grænser projekter.

ANDRE

Dr.med. **Jens Kristian Gøtrik**, 60, er valgt som formand for bestyrelsen i den europæiske region af WHO, der har hovedsæde i København og er også indvalgt i bestyrelsen for det verdensomspændende WHO. Jens Kristian Gøtrik har været medicinaldirektør og chef for Sundhedsstyrelsen siden 2001.

Journalist **Jan Larsen**, 54, bliver ny korrespondent for Danmarks Radio i Beijing, Kina. Jan Larsen har arbejdet i DR siden 1975 og har siden 1997 desuden været eksternt konsulent i Danida og det nu nedlagte Danced ved medieprojekter i Sydøstasien.

MYNDIGHEDER HJÆLPER MYNDIGHEDER

Twinning er en projektform, som EU finansierer, når et land skal bevæge sig hen mod optagelse i EU. Twinning går ud på, at ansøgerlandenes institutioner udvælger sig partnere eller 'tvillinger' i gamle EU-medlemslande for at få bragt deres lovgrundlag og aktiviteter i overensstemmelse med EU-lovgivningen. Tvillingeparteneren er en myndighed eller en organisation med ansvar for et bestemt lovgivningsområde.

Siden 1998 er over 1.000 twinning-projekter blevet finansieret af EU. Danmark er repræsenteret i over 100 projekter, der beløber sig til 400 millioner kroner og omfatter væsentlige EU-områder. Samtidig med at yde samarbejdslandene den konkrete hjælp, får danske myndigheder og organisationer etableret nyttige kontakter i landene.

Udenrigsministeriets nye pjece giver svar på en række spørgsmål om twinning, for eksempel hvordan man kan deltage i EU-twinning, hvad det kræver og hvordan økonomien i twinning-projekter er. Og endelig giver pjecen en række eksempler på twinning-projekter fra Kroatien, Bulgarien, Polen, Tyrkiet og Jordan.

Pjecen kan downloades og bestilles på www.netpublikationer.dk/um/5948/index.htm.

AFRIKAS STJERNER

Morgendagens stjerner. Unge mænd dyrker Afrikas kæreste sportsgren på stranden i Senegal. Foto: Nils Meilvang/Scanpix.

De afrikanske modtagere af dansk udviklingsbistand er bedre til at score på fodboldbanen end i FN's fattigdomsstatistikker.

Af Poul Kjar

Dem, der stadig sørger over, at Danmark ikke kommer med til verdensmesterskaberne i fodbold i Tyskland næste sommer, kan måske finde trøst i, at vi deler skæbne med 14 ud af Danmarks nuværende 15 programsamarbejdslande.

Eller også kan man glæde sig over, at det lykkedes for Ghana, en af hovedmodtagerne af dansk udviklingsbistand, at kvalificere sig til VM-slutrunden for første gang nogen sinde.

Og med spillere som Stephen Appiah og ikke mindst superstjernen Michael Essien, ja så fremstår *The Black Stars* faktisk som et frisk bud på en outsider til at vinde VM i Tyskland i 2006.

Ghana er et typisk eksempel på et afrikansk land, der *performer* bedre i fodbold end i økonomisk udvikling. På FIFA's seneste *ranking* af verdens bedste fodboldnationer ligger det vestafrikanske land som nummer 62, mens Ghana på UNDP's indeks over menneskelig udvikling er placeret helt nede på 138. pladsen.

UNDP's beregninger er baseret på gennemsnitlig levealder, uddannelsesniveau og bruttonationalindkomst pr. indbygger, men indtager altså ikke et lands fodboldmæssige kapital. Men det er måske en fejl, når man ser, hvor meget stolthed og livsglæde fodbold mobiliserer i ludfattige lande.

Benins Ratimir Dujković den V.

Danmarks to andre vestafrikanske programsamarbejdslande, Benin og Burkina Faso, klarer sig også bedre i fodbold end i udvikling. Ingen af de to lande kvalificerede sig dog til VM i Tyskland.

Benin endte på sidstestadiet i sin afrikanske kvalifikationsgruppe. Beninerne skiftede træner fem gange i løbet af turneringen, inden det i sidste runde på hjemmebane i hovedstaden Cotonou lykkedes at få en sejr på 1-0 over Libyen, oven i købet på et mål af målmanden. Der for feinschmeckere hedder Rachad Chitou.

Benins triumferende træner, Ratimir Dujković den V, startede i øvrigt VM-kvalifikationen i spidsen for Rwanda, hvor *han* blev fyret. Og man kan ikke lade være med at fundere over, hvorfor Dansk Boldspil Union har tigget og bedt Morten Olsen om at blive, efter at Danmark blandt andet satte point til mod Georgien, og dermed reelt missede VM-slutrunden.

Dén var ikke gået i Benin, endside i Rwanda!

Fra det østlige Afrika måtte de danske programsamarbejdslande Zambia, Kenya og Uganda nøjes med de sekundære placeringer i deres kvalifikationspuljer. Mens Tanzania og Mozambique røg ud allerede i præ-kvalifikationsrunden til VM i Tyskland.

Hvis man inddrog et lands præstationer i VM-kvalifikationsturneringen som et objektivi kriterium for valg af nyt dansk programsamarbejdsland, ja så ville Mali også på dette punkt være det naturlige valg på bekostning af de to andre kandidater, Etiopien og Niger. Hverken Etiopien eller Niger kom igennem de indledende præ-kvalifikationskampe.

Mali *performer* således bedst, både når vi taler korruptionsbekæmpelse, respekt for menneskerettigheder – og på fodboldbanen.

Svidende olie-lussing til Bhutan

I Asien stillede to af de danske programsamarbejdslande, Nepal og Bhutan, slet ikke op til kvalifikationsrunden.

Bhutans fodboldforbund har kun eksisteret i 22 år, men det lille kongedømme har faktisk deltaget i de sydasiatiske fodboldmesterskaber ved flere lejligheder, senest i 1999.

I 2000 tabte Bhutan 20-0 til Kuwait, og det er måske den lussing, der afholder landsholdet fra at prøve kræfter med VM-kvalifikationen.

Nepal har deltaget i VM-kvalifikationsturneringen siden 1986, og i præ-kvalifikationen til VM i Sydkorea/Japan i 2002 blev holdet pudsigt nok slået ud af Kazakhstan, der siden har skiftet verdensdel. I den overståede VM-kvalifikationsturnering var den tidligere Sovjet-republik – der grænser op til Kina – at finde i Danmarks pulje. Det politiske, geografiske og fodboldmæssige verdenskort er tre forskellige størrelser.

At Nepal valgte at springe kvalifikationsturneringen over skyldes ifølge Det Internationale Fodboldforbund, FIFA's, hjemmeside, at holdet stille og roligt har brug for at bygge sig op. Og her gik vi og troede, at det hang sammen med den urolige situation i bjergriket.

Bangladesh blev slået ud af Tadsjikistan i den indledende kvalifikationsrunde, mens Vietnam nåede frem til slutspillet om kvalifikation til VM i Tyskland, hvor vietnameserne endte på en tredjeplads efter Sydkorea og Libanon, men foran Maldiverne.

Status er altså, at ingen af de danske programsamarbejdslande i Asien kom i nærheden af VM-slutrunden i Tyskland – og alle fire asiatiske lande *performer* faktisk bedre i forhold til menneskelig udvikling end på fodboldbanen.

Det siger dog mest af alt noget om landenes manglende fodboldkultur.

Bolivia kan faktisk spille fodbold

I Latinamerika blev det til fire bolivianske hjemmesejre i La Paz i knap 4.000 meters højde mod Venezuela, Peru, Paraguay og Colombia. En klar hjemmebanefordel for højlandsindianerne.

Men den tynde bjergluft var ikke nok til at bane VM-vejen for Danmarks eneste sydamerikanske programsamarbejdsland, der på udebane kun hentede et enkelt point. Bolivia har ellers prøvet det med at spille VM-slutrunder, senest i 1994 i USA, men også i 1930 og i 1950 i henholdsvis Brasilien og Uruguay.

Og hvis der fandtes et Danida-mesterskab i fodbold, ville Bolivia være én af favoritterne. Bolivianerne kan faktisk spille fodbold, også nede ved havets overflade.

I modsætning til Nicaragua. Her har amerikanernes historiske indflydelse gjort baseball til den dominerende sportsgren.

Det mellemamerikanske programsamarbejdslands fodboldmandskab ville ikke kunne klare sig i den danske 2. division. I VM-kvalifikationen i CONCACAF, der består af landene i Caribien, Nord- og Mellemamerika, tabte Nicaragua i den indledende præ-kvalifikationsrunde til den caribiske ø-gruppe St. Vincent and the Grenadines. Mens amerikanerne vandt kvalifikationsturneringen, og nu om dage ligger højere (nr. 7) på FIFAs rangliste end på UNDP's indeks (nr. 10).

Hvem man ender med at holde med i Tyskland til næste sommer, er selvfølgelig op til den enkelte.

Men her på redaktionen er vi begyndt at øve os på den ghanesiske nationalmelodi.